

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

NR 12 · 15. JUUNI 2011

ILMUB AASTAST 1925

IGA LIIGE LOEB! | WWW.KODA.EE

NB! KÕIKIDELE EESTI ETTEVÕTETELE!

ETTEVÕTLUSE
AUHIND

2011

KONKURENTSIVÕIME
EDETABEL

Traditsiooniks kujunenud auhinnakonkursi ja edetabeli koostamise eesmärk on välja selgitada ja tunnustada riigi ning ettevõtlusorganisatsioonide poolt Eesti edukamaid ettevõtjad.

Ankeetide saatmine on alanud ja kestab 30. juunini 2011.

Pane proovile oma ettevõtte konkurentsivõime!

www.konkurents.ee

TÄNA LEHES

- Pakendi tagatisraha suuruse muutmisest LK 7
- ATA-ga on liitunud uued riigid LK 8
- Euroopa Komisjon planeerib liikmesriikide äriregistrите sidumist ühtsesse süsteemi LK 10

A close-up photograph of three women with different hair colors (dark brown, light brown, and blonde) and styles, all smiling warmly. They are wearing white collared shirts. The word "dermoshop" is overlaid in a large, white, serif font across the top of the image.

dermoshop

Õrnalt ja hoolivalt...

Meie firma on välja töötanud ja müünud Soomes nahaholdustooteid alates 1988 aastast. Dermoshop on usaldusväärne ja kiire viis tellimaks kvaliteetseid Dermosili tooteid. Ühtlasi pakub Dermoshop värsket informatsiooni pakutavate toodete- ja nende koostisosade kohta ning aktuaalseid artikleid nahaholdusest. Tootevalik laieneb pidevalt ning hetkel on valikus üle 180 toote. Samuti kuulub Dermoshopi tootevalikusse mitmeid lõhnaaineteta tootevariante, mis on heakskiidetud ja märgistatud Soome Allergia- ja Astmaliidu poolt.

Telli tasuta Dermoshopi ajakiri ja testrid, helistades tel. 600 6622 või saates e-maili klienteeneindusele service@dermoshop.ee

www.dermoshop.ee

Mait Palts
Peadirektori kohusetäitja

Seaduste selgus ja selgusetusest sündiv kahju

Kirjutasin eelmises Teataja juhtkirjas põgusalt sõnumitest, millel oli au peatuda kohtunikele kõneldes. Osundas in toona muuhulgas asjaolule, et kohtupraktika on üha rohkem kujundamas ka õiguskeskkonda ning seeläbi omakorda ettevõtjaid. On ju näiteks töösuhted muutunud järjest dünaamilisemaks ning kokkulepete maht seesuguseks, et paberile ära ei mahu. Kokkulepped sünnivad hulga kiiremini kui kuluks nende vormistamisele. Ka maksuõigus on paraku võtmas järjest enam suunda selleni, et maksukohustus ei puugi olla üheselt selge enne tehingu tegemist.

„Heaks“ näiteks sellest on hiljutised muudatused erisoodustuste ja elukaaslaste temaatikast ning sätted, mis muudavad ühe seotud isiku poolt teise seotud isiku töötajale antud soodustuse erisoodustuseks vaatamata sellele, kas see teine seotud isik üldse soodustuse tegemisest teadis või kasu sai.

Jah, on tösi, et seadustes ja määrustes ei saa kõiki olukordi ammendavalt reguleerida ja ega ei peagi. Samas peaks regulatsioon olema selge ja mitte tekitama ise täiendavaid vaidlusi. Seda kindlasti erinevate kohustuste kehtestamisel ning karistusõiguses. Makse saab juba Põhiseaduses sätestatu kohaselt kehtestada üksnes seadusega ning seega tuleb neid ka maksta nii nagu seadus ette näeb – ei rohkem ega vähem. Kui seadus aga piisavalt selge ei ole, on paratamatu, et tekivad vaidlused, kahjustub maine, takistatud on äritegevus ning kaasnevad kulud. Lisaks kulule vaiete kirjutamisele või vaidlustele kohtutes, kaasneb sellise protsessiga sageli ka kaudne kahju mainele, mis omakorda võib mõjutada tellimusi ja suhteid äripartneritega. Seda sõltumata lõpptulemusest.

Kirjutame tänases Teatajas ka kavandatavatest karistusseadustiku muudatustest. Karistusõigus on kindlasti üks nendest valdkondadest, mis peab olema äärmiselt täpne. Karistatav saab olla üksnes tegu, mille karistamine on seaduses ette nähtud. Samuti peab olema selge, keda ja millisel viisil saab karistada. Neid asjaolusid silmas pidades ja kirja pandud eelnõud

Karistusõigus on kindlasti üks nendest valdkondadest, mis peab olema äärmiselt täpne. Karistatav saab olla üksnes tegu, mille karistamine on seaduses ette nähtud.

lugedes ei ole võimalik päris rahu-likuks jääda. Iseenesest on eelnõu kirjapanemisele eelnenud analüüs olnud põhjalik ja vajab tunnustamist, kuid kuidas saab olema selle võimaliku rakendamisega praktikas.

Enam ei näeks seadus ette konkreetseid süütegusid ja karistusi juriidilisele isikule nagu praegu. Teod

oleksid karistatavad füüsiliste isikute jaoks ning kui tuvastatakse, et need on toime pandud juriidilise isiku huvides, saaks karistada ka juriidilist isikut. Sõltumata sellest, kas seadus näeb juriidilise isiku karistuse eraldi ette või mitte.

Mida see praktikas tähendab? Kui ettevõtte töötaja paneb toime kuriteo nt konkurendi töötaja vastu, tuleks esmalt hakata uurima, kas äkki ei pandud tegu toime juriidilise isiku huvides ja kas sellise teo eest ikka juriidilist isikut karistada saab. Ehk süüteo asjaolude väljaselgitamisel võib lisaks ette näha ka vaidlust selle üle, kas tegu ei pandud toime mitte hoopis juriidilise isiku poolt. Kokkuvõttes võiks juriidilist isikut karistada ka kiiruse ületamise eest, kui see toimus olukorras, kus tema töötaja oli kiirustamas, et hanketele õigeks kelleajaks pakkumust ära viia.

Hoopis nõutuks teeb aga eelnõus sisalduv säte: „Juriidiline isik ei vastuta pädeva esindaja toime pandud süüteo eest, kui juriidiline isik oli enne süüteo toimepanemist kasutusele võtnud süüteo toimepanemise ennetamise ja õiguspärase

käitumise tagamise meetmed, välja arvatud juhul, kui vaatamata kasutusele võetud meetmetele pädeval esindajal oli alust eeldada, et juriidiline isik kiidab tema poolt süüteo toimepanemise heaks.“ Kuidas saab eeldada, et keegi süüteo heaks kiidab või mida tähendab, et keegi annab välja juhise, kuidas kuritegu mitte toime panna. Kas ei peaks ka seaduste loomisel järgima põhimõtet, et õiguspärane käitumine on reegliks ja ei vaja juhendeid, nii nagu ei peaks keegi ka eeldama, et süüline käitumine on heakskiidetav?

On liialdamatagi selge, et kõik taolised ebamäärasused, eriti veel karistusõiguses, kuid ka maksunduses, tekitavad vaidluseid. Ettevõtja jaoks on iga vaidlusele kulutatud hetk see, millal ta ei saa tegeleda oma põhitegevusega – ettevõtlusega. Vaidlustel on enamasti aga ka teine pool ja keegi, kes seda nt kohus lahendada püüab. Kui nüüd kõik need kulud ja saamata jäänud tulud ja laekumata maksud kokku liita, saab üsna suure summa, mis võiks olla olemata, kui õigused ja kohustused juba ise selgemad oleksid. ■

Sisukord

Juhtkiri	3
Seadusandlus	5-7
Väliskaubandus	8
Ettevõtlikkus	9
Euroopa uudised	10-12
Sotsiaalne ettevõtlus	12
Välisministeerium	13
Tagasivaade	14-22
Nõuanne	22-23
Liikmelt liikmele	24
Riigihanketeated	24-25
Koostööpakkumised	25
Uued liikmed	26
Teated	19, 27-28

Järgmine Teataja jõuab lugejateni 10. augustil.

Seniks soovib
Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
oma liikmetele ja koostööpartneritele
meeleolukat suve.

Kalender

15.-17. juuni	Kontaktkohtumiste üritus „Green Ventures 2011” Potsdamis, Saksamaal Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
16.-17. juuni	Firmade kontaktkohtumised „Baltic Business Arena” Stockholmis Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee
27. august	Ärihooaja avamine 2010/2011 Telliskivi Loomelinnakus Annika Eesmaa • Tel: 604 0094 • E-post: annika@koda.ee
5.-12. november	Välisvisiit Hongkongi Kristy Tättar • Tel: 604 0093 • E-post: kristy@koda.ee

Kaubanduskoda

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda • Toom-Kooli 17, 10130 Tallinn
Tel: 604 0060 • Faks: 604 0061 • E-post: koda@koda.ee • www.koda.ee

Teenuste osakond

Tel: 604 0077 • konsultatsioon • päritolusertifikaadid • ATA-Carnet • tollikonsultatsioonid
Tel: 604 0080 • äridelegatsioonid • messid • kontaktpäevad
Tel: 604 0082 • koostööpakkumised

Poliitikakujundamise- ja õigusosakond

Tel: 604 0060 • konsultatsioon • majanduspoliitiline tegevus

Turundus- ja liikmesuhete osakond

Tel: 604 0089 • liikmeks astumine • Tel: 604 0086 • liikmesuhted
Tel: 604 0088 • avalikud suhted

Raamatupidamine

Tel: 604 0067

Kaubanduskoja Tartu esindus

Pikk tn 14, 51013 Tartu • Tel: 744 2196

Kaubanduskoja Pärnu esindus

Ringi 35, 80010 Pärnu • Tel: 443 0989

Kaubanduskoja Kuressaare esindus

Tallinna 16, 93811 Kuressaare • Tel: 452 4757

Kaubanduskoja Jõhvi esindus

Pargi 27-203, 41537 Jõhvi • Tel: 337 4950

Koidu Mölderson
Poliitikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse muutmine

Rahandusministeeriumi poolt on ettevalmistatud ja kooskõlastamiseks esitatud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse eelnõu. Ehkki seadust on alates 2008. aastal jõustumisest muudetud mitmel korral, on praeguste muutmiste peamiseks põhjusteks just praktikas ilmnunud probleemid ja kitsaskohad, mis vajavad parandamist ja täiendamist.

Mittetulundusühingutele ja sihtasutustele toob see kaasa hoolsusmeetmete kohaldamise oma majandus- ja kutsetegevuses, sh isikusamasuse tuvastamise, rahapesukahtlusest teavitamise, tegeliku kasusaaja tuvastamise jne.

Seaduse eelnõu ning seletuskiri on kättesaadavad Koja kodulehel ning kommentaarid ja ettepanekud on oodatud e-postiaadressil koidu@koda.ee.

Lisaks on Euroopa Nõukogu ekspertkomitee oma hinnangus omalt poolt tõstatanud mõningad muutmist vajavad seadusepunktid.

Olulisemad muudatused eelnõus puudutavad mittetulundusühingute ja sihtasutuste hoolsuskohustuse muutumist, väärismetalli ja vääriskivide hulгимүүги või kokkuostuga tegelevate isikute tegutsemisõigust, krediitiasutuste ja finantseerimisasutustes teostatava isikusamasuse kontrolli jms.

Eelnõuga soovitakse sisse viia muudatus, millega väärismetalli ja vääriskivide hulгимүүги ning kokkuostuga tegelevad isikud peavad edaspidi jälgima rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduses (RTRTS) sätestatud kuna rahapesu andmebüroo on alates 2010. aastast täheldanud suures koguses tundmatu päritoluga kasutatud kuldesemetete ja kullaga kauplemist ning muuhulgas ka käibemaksupettustes osalemist. Nõnda on alates 1. maist 2012. aastal ka väärismetalli ja vääriskivide hulгимүүги või kokkuostuga tegelevad isikud kohustatud end registreerima majandustegevuse registris. Isikut ei registreerita, kui tema juhtorgani liikmed või tegelikud kasusaajad on

RTRTS-i rikkumise või mõne muu tahtlikult toime pandud kuriteo eest karistatud.

Teine suurem muudatus puudutab mittetulundusühinguid ning sihtasutusi, kelle tegevuse suhtes edaspidi kohaldatakse RTRTS-i, ehkki seda teatud erisusega, mis kehtib vaid siis, kui mittetulundusühingule või sihtasutusele tasutakse sularahas üle 15 000 euro, ülekandega üle 30 000 euro või võrdväärne summa muus vääringus, sõltumata sellest, kas tasumine toimub ühe maksena või mitme omavahelist seost omava maksena. Muudatuse põhjuseks on samuti rahapesu andmebüroo tähelepanek, et suurenenud on mittetulundusühingutega seotud teavitused rahapesukahtluste osas, millest hetkel küll ükski juhtum ei ole jõudnud uurimisorganiteni. Seega on tegemist pigem preventiivse meetmega, et vältida eelnõu koostajate sõnul, edaspidist tõsist ohtu Eesti sisejulgeolekule ja finantssüsteemile. Mittetulundusühingutele (MTÜ) ja sihtasutustele toob see kaasa hoolsusmeetmete kohaldamise oma majandus- ja kutsetegevuses, sh isikusamasuse tuvastamise, rahapesukahtlusest teavitamise, tegeliku kasusaaja tuvastamise jne. Erandina ei kohaldu MTÜ-dele ja sihtasutustele kirjalikult sisemiste

turvareeglite kehtestamine ja kontaktisiku määramine.

Krediidi- ja finantseerimisasutuste klientide näost-näku tuvastamise kohta on kehtivas seaduses öeldud, et krediitiasutuses või finantseerimisasutuses konto avamisel või muu teenuse esmakordsel kasutamisel isiku poolt, kellega krediitiasutusel või finantseerimisasutusel ei ole ärisuhet, tuleb tehingus osaleva või teenust kasutava isiku isikusamasus tuvastada, viibides isiku või tema esindajaga samas kohas. Samas on taolised näost-näku tuvastamised osutunud problemaatiliseks ning seetõttu lisatakse seadusesse säte, mille kohaselt võib tugineda teatud juhul ka teise krediitiasutuse või finantseerimisasutuse poolt tehtud isikusamasuse tuvastamisele. Isikusamasuse tuvastamisel tehakse ka mööndus kuni 7-aastaste laste puhul, kelle isiku võib tuvastada ka sünnitunnistuse alusel, et ei oleks vaja hakata eraldi ID-kaarti või passi taotlema.

Kui jätta välja väärismetalli ja vääriskividega kauplevate majandustegevuse registris registreerimise kohustus (hiljemalt 2012. aasta mai), on ülejäänud muudatuste jõustumise ajaks sätestatud detsember 2011. ■

Mart Kägu
Politiikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Juriidilise isiku vastutuse regulatsiooni plaanitakse muuta

Justiitsministeeriumis on hetkel väljatöötamisel karistusseadustiku muutmise eelnõu, millega on plaanis muuta juriidilise isiku vastutuse aluseid, samuti majandus- ja ametialaseid kuritegusid ning määratleda ümber ametiisiku mõiste. Alljärgnevalt on välja toodud mõned olulisemad kavandavad muudatused seoses juriidilise isiku vastutuse regulatsiooniga.

Ilmselt kõige põhimõttelisem muudatus, mida kavandatakse on üleminek nn spetsiaalsuspõhimõttelt universaalsuspõhimõttele. Teisiti öeldes tähendab see seda, et kui praegu on karistusseadustiku järgi võimalik juriidilist isikut karistada üksnes nende süütegude eest, mille puhul on selgesti sätestatud vastutus ja karistus juriidilisele isikule, siis kõnealuse eelnõuga soovitakse selline lähenemine kaotada. Eelõeldu tähendab sisuliselt seda, et juriidiline isik saaks vastutada kõigi selliste süüteokoosseisude järgi, mille puhul on vastava süüteokoosseisu täitmine loogiliselt võimalik juriidilise isiku poolt. Karistusseaduse kohaldajal on seega kohustus kontrollida, kas süüteo on toime pannud juriidilise isiku huvides tema organ, selle liige või pädev esindaja, ning kui see tingimus on täidetud, siis tuleb kõne alla ka juriidilise isiku vastutusele võtmine. Samas pole kirjeldatud lähenemise puhul ilmselt välistatud see, et enne asja sisulist arutamist tekivad vaidlused selle üle, kas teatud süütegude toimepanemine on üldse võimalik juriidilise isiku poolt. Sellest tulevalt ei pruugi universaalsuspõhimõtte kohaldamine olla kooskõlas põhimõttega, et isikule peab olema üheselt arusaadav, milline tegu on karistatav.

Juriidilise isiku vastutuse puhul tõusetub mõistagi küsimus sellest, keda saab lugeda juriidilise isiku pädevaks esindajaks? Eelnõuga soovitakse selles osas karistusseadustikku täiendada ja sätestada, et „juriidilise isiku pädev esindaja on isik, kellel on ülesanne kaitsta juriidilise isiku huve tasulise või tasuta teingu alusel või muul viisil juriidilise isiku kontrollile alludes ülesande täitmiseks antud pädevust kasutades“. Eelnõu seletuskirjas selgitatakse, et kui süüteo toimepanija tegutseb omal algatusel, ei saa juriidilist isikut pidada süüteo eest vastutavaks. Ülesanne või seostatus juriidilise isikuga teingu vms alusel ei eelda, et juriidiline isik (või selle juhtivtöötaja) annaks isikule käsu süütegu toime panna või kasutaks isikut süüteo toimepanemisel ära (kaastäideviimine, vahendlik täideviimine). Pädev esindaja võib otsustada süüteo juriidilise isiku huvides toimepanemise iseseisvalt, kasutades ära olemasoleva teingu või muu kontrolli lünklikkust, puudulikust või pealiskaudsust. Juriidilisel isikul on eelnõu kohaselt kohustus tagada, et tema kontrollile alluvad isikud ega temaga tehinguga seotud isikud, kellel on ülesanne kaitsta juriidilise isiku huve, ei paneks toime süütegusid tema huvides. Ühesõnaga oleks juriidilisel isikul kohustus

rakendada vajalikke ja kohaseid meetmeid (nt asjakohased käitumisjuhiseid, eetikakoodeksid jms) hoidmaks ära oma pädevate esindajate kuritarvitusi, sest vastasel juhul järgneks ka juriidilise isiku enda vastutus.

Eelõeldu täpsustuseks soovitaksegi karistusseadust täiendada veel sättega, mis näeb ette järgmist: „Juriidiline isik ei vastuta pädeva esindaja toime pandud süüteo eest, kui juriidiline isik oli enne süüteo toimepanemist kasutusele võtnud süüteo toimepanemise ennetamise ja õiguspärase käitumise tagamise meetmed, välja arvatud juhul, kui vaatamata kasutusele võetud meetmetele pädeval esindajal oli alust eeldada, et juriidiline isik kiidab tema poolt süüteo toimepanemise heaks.“ Tarvitusele võetud meetmete osas peaks menetleja hindama, kas need on proportsionaalsed vastava olukorraga (juriidilise isiku suurus, organisatsiooni keerukus, positsioon turul, risk õiguserikkumistele jne), tegelikult ja süstemaatiliselt rakendunud ja tõhusad. Seega formaalne meetmete olemasolu ei ole piisav vastutuse vältimisel. Oluline on see, et vastavad meetmed täidaks ka reaalselt oma eesmärgi. Paraku pole eelnõus meetmete osas regulatsioon konkreetne, mistõttu muutuksid

aktuaalseks ilmselt vaidlused selle üle, kas meetmed olid piisavad või mitte. Ilmselt venitaks see ka asja menetlemise aega. Seega tegemist poleks ilmselgelt positiivse n-ö kõrvalmõjuga.

Eelnõuga soovitakse täpsustada nii avalik-õigusliku kui ka eraõigusliku ametiisiku mõistet. Eesmärgiks on ühtlustada siseriiklikus õiguses vastavat mõistet ja ühtlasi viia see kooskõlla Eesti poolt endale võetud rahvusvaheliste kohustustega. Eelnõu kohaselt on avalik-õiguslik ametiisik (KarS § 288 lg 1) „füüsiline isik, kellel on ametiseisund, sõltumata positsioonist ja sellest, kas ta täidab avalikku ülesannet alaliselt või ajutiselt, tasu eest või tasuta, teenistuses olles või vabakutselisena, lepingu, nimetamise või valimise alusel. Ametiseisund on pädevus teha teise isiku jaoks siduv otsus, toiming või tehing või osaleda sellise otsuse, toimingu või teingu tegemises või sisulises ettevalmistamises.“ Seega rõhutatakse, et ametiisik ei pea olema tingimata juhtival positsioonil, vaid oluline on see, et tal on pädevus sisuliselt mõjutada teisele isikule siduva otsuse tegemist. Seletuskirjas selgitatakse, et üldjuhul pole nt asutuse sekretäriil pädevust koostada otsuse teksti ja sellisel juhul ei saa teda

ametiisikuks lugeda. Kui sekretäri liisi on see pädevus, siis on ta otuse sisuline ettevalmistaja ja seega ametiisik.

Eraõigusliku ametiisku mõiste seondub kuritegudega, mis puudutavad pistist ja altkäemaksu (KarS §§ 293-298). Eelnõu sõnastab eraõigusliku ametiisku mõiste järgmiselt: „Ametiisik käesoleva seadustiku §-des 293–298 nimetatud kuritegudes on ka füüsiline isik, kelle ametiseisund seisneb pädevuses kaitsta teise füüsilise isiku või eraõigusliku juriidilise isiku huve tasulise või tasuta tehingu alusel või muul viisil teise isiku kontrollile alludes.“ Seega realiseerub eraõigusliku ametiisku ametiseisund pädevuses esindada teist isikut. Kui eraõiguslik ametiisik ei esinda teist isikut oma teoga, siis ei ole ta käsitatav ametiisikuna.

Oluline on kindlasti märkida, et eelnõuga plaanitakse sundlõpetamine karistusõigusliku sanktsioonina juriidilisele isikule kaotada. Viimast põhjendatakse sellega, et kuivõrd juriidilise isiku sundlõpetamise kohaldamiseks eksisteerivad tõhusalt kohaldatavad alused väljaspool karistusõigust (tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 40), on sundlõpetamine karistusõigusliku sanktsioonina ülemäärane.

Seega jääb juriidilise isiku sundlõpetamise võimalus iseenesest alles. Samas võib siin tõstatada küsimuse, kas sundlõpetamise kohaldamise võimalus on selliselt piisavalt ettenähtav. Sundlõpetamine on ikkagi kõige karmim meede juriidilise isiku suhtes ja selle kohaldamise juhud peaksid olema üheselt arusaadavad ja ettenähtavad. Kui sundlõpetamist saab sisuliselt ikkagi käsitleda karistusena mingi süüteo toimepanemise eest, siis peaks see kui karistuse liik olema sätestatud karistusseadustikus.

Lisaks eeltoodule väärib esiletoomist muuhulgas ka see, et soovitakse laiendada nende juriidiliste isikute ringi, keda saab vastutusele võtta süütegude toimepanemise eest. Nimelt sedastab kehtiv seadus, et juriidilise isiku vastutust sätestavaid sätteid ei kohaldata riigile, kohalikule omavalitsusele ning avalik-õiguslikule juriidilisele isikule. Eelnõuga soovitakse muuta vastava sätte sõnastust selliselt, et „avalik-õiguslikud juriidilised isikud“ asendatakse mõistega „riikidevahelised organisatsioonid“. Viidatud muudatus tooks kaasa selle, et eelpool nimetatamata avalik-õiguslikke juriidilisi isikuid on võimalik võtta vastutusele samamoodi kui eraõiguslikke juriidilisi isikuid. Eelnõu koostajad selgitavad seda muudatust asjaoluga, et kuivõrd avalik-õiguslikud juriidilised isikud on üha enam tegevad eraõiguslikus sfääris, puudub senisel immuniteedil põhjendus.

Kokkuvõttes on muudatuste eesmärk muuta juriidiliste isikute vastutuselevõtmise regulatsioon tõhusamaks. Samas tekitavad mõned kavandatavad muudatused küsimusi kooskõlast karistusõiguse põhimõtetega, mistõttu vajavad need Kaubanduskoja hinnangul veel täiendavat analüüsi selles osas, kas nende muudatuste ellurakendamine eelnõus väljapakutud kujul on põhjendatud ja vajalik. ■

Eelnõu teksti ja seletuskirjaga saab tutvuda Koja kodulehel www.koda.ee. Ettepanekud ja arvamused palume saata aadressil mart@koda.ee.

Pakendi tagatisraha suuruse muutmine

Keskonnaministerium on muutmisele esitanud määruse „Pakendi tagatisraha suurus“, millega soovitakse suurendada pandi suurust.

Koidu Mölderson
Poliitikakujundamise-
ja õigusosakonna jurist

Pakendiseaduse paragrahvi 21 on sätestatud, et pakendile määratakse tagatisraha, mis on ühe müügiühiku hinnale lisatud pakendit väärtustav tasu ühe pakendi eest. Kehtiva keskonnaministri määruse kohasel on pakenditele kehtestatavad tagatisrahad, sõltuvalt pakendi suurusest ja materjalist, 0,06 eurot ja 0,03 eurot. Määruse eelnõu kohaselt tõstetakse tagatisrahadid 0,06 eurolt 0,08 eurole ning 0,03 eurolt 0,04 eurole:

- korduskasutuse klaaspakendile 0,08 eurot;
- korduskasutuse plastpakendile 0,08 eurot;
- ühekorra klaaspakendile 0,08 eurot;
- ühekorra metallpakendile 0,08 eurot;
- ühekorra plastpakendile mahuga kuni 0,5 liitrit (0,5 liitrit kaasa arvatud) 0,04 eurot;
- ühekorra plastpakendile, mille maht on suurem, kui 0,5 liitrit (0,5 liitrit välja arvatud) 0,08 eurot.

Eelnõu koostajate poolt antud muudatuse tegemiseks põhjalikum analüüsi küll seletuskirjas toodud ei ole, aga eeldatakse, et suuremad pakendi tagatisrahad peaksid suurendama tarbijate ja lõppkasutajate pakendi tagastamist.

Kuna 2012. aasta algusest tõuseb ka pakendi aktsiisist vabastamise protsent seniselt 75%-lt 85%-le ning 2009. aastast tõusid taaskasutuse sihtarvud 50%-lt 60%-le (st millises ulatuses tuleb tagada pakendi taaskasutusse võtmine), üritatakse tagatisrahade tõstmisega tarbijaid ja lõppkasutajaid ärgitada pakendeid taaskasutusse tagastama.

Samuti on eelnõu koostajad rõhutanud seletuskirjas, et nt Soomes on pakendite tagatisraha suuruseks (sõltuvalt materjalist ja pakendi suurusest) 0,10 eurot kuni 0,40 eurot, võrdluses meie kehtiva 0,03 ja 0,06 euroga. Pakendiseaduse kohaselt on pandi suuruse muutmiseks õigus vaid siis, kui eelmisest vastavast muudatusest on möödunud vähemalt 12 kuud. Pakendi tagatisraha reguleeriv määrus võeti vastu juba 2005. aastal ning vahepealsel ajal on (mai 2010) muudetud vaid metallipakendi määrused, seega suurenevad käesoleva määruse eelnõu jõustumisega pandi määrad kuni 0,02 eurot. ■

Eelnõu koos seletuskirjaga on kättesaadav Koja kodulehel ning ettepanekud ja kommentaarid on oodatud e-posti aadressil koidu@koda.ee.

Lidia Friedenthal
Väliskaubanduse
vanemnõunik

ATA märkmik on rahvusvaheline tollidokument, mis võimaldab kaupade ajutist impordi- ja tollimaksuvaba sisenemist süsteemi kuuluvatesse riikidesse.

Lisainformatsiooni ATA süsteemi kohta on võimalik leida aadressidelt:

- www.atacarnets.org
- www.koda.ee
- www.emta.ee/index.php?id=958
- www.emta.ee/failid/ata_est2.pdf

Uut ATA märkmikust

Sellel kevadel on ATA märkmiku süsteemiga liitunud kolm uut riiki: Araabia Ühendemiraadid, Bosnia ja Hertsegoviina ja Mehhiko. ATA süsteemi kuulub nüüd 71 riiki.

Araabia Ühendemiraadid liitusid süsteemiga 1. aprillil 2011

Esialgul lubatakse riiki ajutiselt viia näitustele ja laatadele mõeldud kaupu. ATA märkmikuga saab riiki siseneda Dubai sadama ja lennujaama kaudu. Oktoobrist 2011 peaksid olema avatud mõlemad sadamad Abu Dhabi. Dubai kaubanduskoda, mis on ATA süsteemi garanteeriv organisatsioon riigis, jätkab tegutsemist süsteemi laiendamise suunas. Eesmärgiks on lubada märkmiku alusel riiki ka professionaalsed töövahendid ja kaubanduskojades. Märkmikuga kaetud kaupade nimekirja laiendamine nähakse ette peale seda, kui süsteemiga liituvad ka teised Pärsia Lahe Koostöönõukogu liikmed. Pärsia Lahe Koostöönõukogusse kuuluvad Araabia Ühendemiraadid, Bahrein, Katar, Kuveit, Omaan ja Saudi Araabia.

Bosnia ja Hertsegoviina liitus ATA süsteemiga 18. aprillil 2011

Bosnia ja Hertsegoviina on tähtis transiidiriik Balkani regioonis. Balkani regiooni riikidest on ATA märkmik kasutusel Serbias, Horvaatias ja Montenegros. ATA märkmik on ka-

sutusel nii professionaalsete töövahendite, kaubanduskojades kui ka näituste ja laatade kaupade jaoks. Ainsa endise Jugoslaavia riigina ei kuulu süsteemi Kosovo.

Mehhiko liitus süsteemiga 16. mail 2011

ATA märkmikuga on lubatud importida professionaalseid töövahendeid, kaubanduskojades ja näituste ning laatade väljapanekuid. ATA märkmik on rahvusvaheline tollidokument, mis võimaldab kaupade ajutist impordi- ja tollimaksuvaba sisenemist süsteemi kuuluvatesse riikidesse. Märkmiku võib väljastada kestvusega kuni üks aasta. ATA märkmiku kasutamine on soovitatav ettevõtjatele, kes on huvitatud oma kaubanduskojades tutvustamisest potentsiaalsetele ostjatele, osalemisest näitustel ja väljapanekutel või töötamisest välismaal kaasavõetud töövahendeid kasutades.

ATA märkmiku kasutamine lihtsustab tolliformaalsusi ja kaotab tagatismaksu tasumise piiridel. ATA märkmikku on lihtne kasutada, märkmik aitab säästa aega ja raha. Eestis on ATA märkmikku väljastavaks ja garanteerivaks ühenduseks Kaubanduskoda. ■

Möödunud aasta sügisel alguse saanud noorte ettevõtlikkuse arendamise programmi Entrum esimesel hooajal osales üle 600 Ida-Virumaa noore vanuses 15-17 aastat. Programmi käigus omandasid noored baasteadmisi, oskusi ja kogemusi oma esimeste ettevõtlike projektide elluviimisel, et arendada oma kodupiirkonna majanduslikku ja sotsiaalset keskkonda.

Entrumi auhinnagalal tervitas Ida-Virumaa noori Eesti Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves. „Ida-Viru noorte endi ettevõtlik meel ja ettevõtlikkus kõige laiemas tähenduses

Eesti Energia poolt ellu kutsutud programm Entrum on elluastujatele mõeldud ettevõtlikkuse inkubaator, mille 2010/11 õppeaasta sihtgrupiks olid Ida-Virumaa 15-17 aastased noored.

saaks olla üks mootoreid, mis Ida-Virumaa kui ühe suuremate võimalustega maakonna võimsalt käima tõmbab,” ütles president Toomas Hendrik Ilves. „Just väikeettevõtlus, mida toetab otsuste läbi paistvus kohalikes omavalitsustes ja riigi tugi, näiteks Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse kaudu, loob uusi ja mitmekesiseid töökohti, annab inimestele kindlustunde, muudab edukamaks kogu piirkonna.”

InSpe meeskonnale andsid peaauhinna üle Vabariigi President ja Entrumi ellukutsuja, Eesti Energia juhatuse esimees Sandor Liive.

Liive rõhutas, et Entrum ei ole ainult Eesti Energia, vaid kogu Eesti projekt. „Lisaks paljudele noortele tuli meie initsiatiiviga kaasa ligi 150 et-

Darja Saar
SA Entrum tegevjuht

Ettevõtjad innustavad noori ettevõtlikkusele

24. mail kuulutas Eesti Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves Jõhvis toimunud pidulikul auhinnagalal välja noorte ettevõtlikkuse arendamise programmi Entrum parima projekti. Võiduprojekti InSpe meeskond lõi Ida-Virumaale noorte tööbörsi, mis keskendub kontaktide loomisele piirkonnas tööd otsivate noorte ja kohalike ettevõtjate vahel.

tevõtlikku täiskasvanut üle kogu Eesti, kes panustasid noorte tuleviku oma kogemust jagades ja nõu andes," tänas Liive osalejaid. Ta kiitis Ida-Virumaa noorte aktiivsust ja ettevõtlikkust. „Võiduprojekt keskendub väga olulise probleemi lahendamisele ja toob kasu nii Ida-Virumaa majanduslikule kui ka sotsiaalsele arengule. Sellega on võitjatiim heaks eeskujuks kõigile järgmistele Entrumi programmis osalevatele noortele," sõnas Liive.

Entrumi konkursi „Olen ettevõtlik!“ finaali jõudis kokku 27 projekti ca 120 aktiivse noore osalusel. Lisaks peaauhinnale nimetati võitjad ka-

heksas alamkategorias ja anti välja rahva lemmiku eriauhind. Rahva lemmiku tiitli pälvis samuti projekt InSpe.

Entrum esimest tegutsemisaastat kokku võttes sõnas programmi tegevjuht Darja Saar, et Entrum ületas ka korraldajate ootusi. „Innustades noori oma kodupiirkonna elu paremaks muutmise nimel tegutsema jõudis Entrum ka Ida-Virumaa ettevõtjate ja omavalitsusteni. Noored nakatasid oma entusiasmiga kõiki, kellega nad kokku puutusid," kiitis Saar Ida-Virumaad aktiivse koostöö eest. „Noorte jaoks tegi Entrumi eriliseks

see, et programmist kujunes tõhus võrgustike looja Ida-Virumaa noorte ja üle-eestiliste initsiatiivide ning organisatsioonide vahel," sõnas Entrumi tegevjuht.

Konkursil „Olen ettevõtlik!“ osalesid Entrumi programmi raames algatatud projektid, mille eestvedajad on noored ise. Finaali jõudsid projektid kuuest erinevast valdkonnast – uued tehnoloogiad, meedia, teenindus ja tootmine, ökomajandus, muusika ja ürituste korraldamine ning loomemajandus.

Auhinnatud projektimeeskonnad selgitas välja žürii, kes hindas pro-

jekti algatamisel ja elluviimisel saadud kogemuse mõju projektimeeskonna ettevõtlikkuse arengule ning projekti teostamise mõju noorte sotsiaalsele, kultuurilisele ja majanduslikule keskkonnale Ida-Virumaal.

Eesti Energia poolt noorte ettevõtlikkuse arendamiseks ellu kutsutud programm Entrum on elluastujatele mõeldud ettevõtlikkuse inkubaator, mille 2010/11 õppeaasta sihtgrupiks olid Ida-Virumaa 15-17 aastased noored. 2011/12 õppeaastal tegutseb Entrum Lõuna-Eestis, kaasates oma programmi Tartumaa, Jõgevamaa, Võrumaa, Valgamaa ja Põlvamaa noored. **IT**

◀ Pildil: Võiduprojekti InSpe tiim: (vasakult paremale) Julia Katsurova, Kristina Korovajeva, Kristina Eapost, Darja Saar (SA Entrum tegevjuht), Kristina Beljakova, Angelina Pinnonen. Kõik InSpe projektimeeskonna liikmed on Kohtla-Järve Järve Vene Gümnaasiumi õpilased.

Täpsemat infot leiab:
www.entrum.ee;
Facebook: Entrum;
V Kontakte: Entrum

Reet Teder
Kaubanduskoja esindaja
EMSKs

Äriregistrite ühendamise taustal

Euroopa Komisjon planeerib liikmesriikide äriregistrite sidumist ühtsesse süsteemi (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega muudetakse direktiive 89/666 EMÜ, 2005/56/EÜ ja 2009/101/EÜ keskregistrite, äriregistrite või äriühingute registrite sidumise osas).

Tabel 1

	Kapitali eksportiv liikmesriik	Kapitali importiv liikmesriik
1. Ettevõtete seaduslikuks tunnistamine (juriidiline isik)	Fiktsiooni põhimõte (universaalsus)	Reaalsuse põhimõte (partikularism)
2. Juriidilise isiku identifitseeritavus	Registrijärgne asukoht	Tegelik administratiivasukoht
3. Jurisdiktsioon	Individaalsuse põhimõte	Territoriaalsuspõhimõte
4. Majandusõiguse põhimõte	Õiguskindlus	Õigusrikkumiste ennetamine
5. ELi õiguse põhimõte (siseturupoliitika)	Põhivabaduste piiramise keelamine	Diskrimineerimise keelamine

Suureks väljakuulutatud eesmärgiks on parandada õigusliku ja maksualase raamistiku läbi paistvust ja tugevdada ettevõtete usaldust siseturu suhtes. Üldises plaanis laiendavad, täpsustavad ja arendavad uues direktiivis tehtud muudatused edasi olemasolevaid nõudeid ja menetlusi. Selle eesmärgiks on tagada, et kõiki ettevõtteid, filiaale ja ettevõtjate rühmi saaks selgelt ja võimalikult kiiresti identifitseerida (andmed avalikustatakse 15 kalendripäeva jooksul) ning kõik muutused registreeritaks koheselt ja oleksid koheselt kättesaadavad. Seda kõike Euroopa ühtse digitaalse platvormi vahendusel. Kohaldata tuleks seda alates 1. jaanuarist 2014.

Oma iseloomult on eri riikide registrite koostalitlusvõime peamiselt tehniline ja majanduslik küsimus. Kuid paratamatult saab seda reguleerida vaid õiguslikus vormis, mis ühtlasi tähendab vajadust vaadelda ka selle ühtlustamise õiguslikku raamistikku.

Tuleb välja, et on keeruline sobitada nende riikide huvisid, kes on traditsioonilised kapitali eksportijad nende huvidega, kes on selle importijad. Ilmneb, et need erinevused takistavadki suuremat äriühinguõiguse ühtlustamist. Lühidalt kajastab põhilisi erinevusi tabel 1 (pärineb EMSK arvamuse eelnõust eelnimetatud direktiivi kohta).

Võib öelda, et ettevõtete registreerimise osas on eraõigus olulisemgi kui avalik õigus. Ettevõtete riikliku registreerimise takistused on oluliselt väiksemad nendes riikides, kes kasutavad fiktsiooni põhimõtet (vastavalt millele tunnustatakse ettevõtteid riiklikul tasandil põhimõtteliselt automaatselt, kui need vastavad teatud formaalsetele nõuetele), võrreldes teiste riikidega (kus tähelepanu pööratakse ka ettevõtete tegevuspiirkonda kuuluvate kohalike kogukondade kaitsele). On riike, kus ei ole võimalik äriühingu põhikirja üldse muuta, samas kui teistes riikides tuleb ettevõtte administratiivsusokoha muutmisel muuta identi-

teeti ning seega ka sissekannet registris. See on kaasa toonud hulgaliselt probleeme siseturul (nt Übersseeringi kohtuasi), välistatud ei ole topeltidentiteet ega ka identiteedi puudumine.

Mõned riigid lähtuvad maailmast kui tervikust ning vaatlevad ka ettevõtete tegevust tervikuna, sõltumata sellest, kas tegevus toimub riigi territooriumil või väljaspool seda (individaalsuse põhimõte). Teistes riikides lähtub jurisdiktsioon territoriaalsuse põhimõttest: tähtis on ettevõtte asukoht ning seetõttu on oluline erinevus riigi territooriumi ja välismaa vahel. Registreerimise osas ei poolda riigid, kes on traditsiooniliselt kapitali eksportijad, äriühinguõiguse alusel saadud tunnuse muutmist, sest nad peavad õiguskindlust igast teisest tegurist olulisemaks. Samas jälle on teised riigid arvamusel, et kohalikud kogukonnad, kus ettevõtted asuvad, kujutavad endast olulisemat tegurit, ning nad ei viivita vajadusel ettevõtte õigusliku seisundi muutmise.

Riigid, kes põhimõtteliselt ei erista sise- ja välisriigis toimuvat tegevust, saavad üldiselt rohkem kasu siseturu pakutavatest võimalustest ning sellistes riikides registreeritud ettevõtted võivad lihtsamini jõuda seisukohale, et vastuvõtva riigi võetud meetmed kahjustavad neid, sest piiravad ELi vabadusi. Samas aga nende riikide puhul, kes tunnustavad reaalsuse, st territoriaalsuse põhimõtet, võib selgelt ilmuda välisettevõtete diskrimineerimise probleem. Seega võib järeldada, et äriregistrite ühtlustamine on eelkõige kapitali eksportivate riikide huvides, samas kui selle valdkonna õigusaktide muutmise on komplikatsioonid kapitali importivate riikide jaoks.

Tuleb välja, et ka näiliselt lihtsas ja justnagu kõikide huvides olevas küsimuses — äriregistrite ühtlustamises peituvad tõsised ja põhimõttelised vastuolud. Kui aga ei suudeta ühtlustada õigusakte äriregistrite koostalitluseks ei saa toimuda ka äriühinguõiguse ühtlustamist. ■

Euroopa uudised

Euroopa standardid ergutavad konkurentsivõimet ja suurendavad tarbijahuvi

1. juunil esitas Euroopa Komisjon rea seadusandlike ja muid ettepanekuid rahvusvaheliste standardite vastuvõtmise kiirendamiseks. Standardid on vabatahtlikud tehnilised ja kvaliteedinõuded, mida kohaldatakse toodetele, teenustele ja tootmisprotsessidele, et hõlbustada ettevõtete koostööd ja säästa tarbijate raha. Kuna varem kulus Euroopa standardi väljatöötamiseks mitu aastat, on mitmed standardid kiirelt arenevatele tehnoloogiatele jalgu jäänud. Sellepärast ei ole mõned sektorid standardimisest huvitatud või ei ole seni kogunud selle positiivset mõju. Esitatud meetmepakett peaks seda olukorda muutama. Euroopa Komisjon tegi järgmised ettepanekud:

- Euroopa peaks edendama rahvusvaheliste standardite väljatöötamist nendes majandussektorites, milles tal on ülemaailmne juhtpositsioon.
- Tihti müüakse kõrgetehnoloogilisi tooteid koos hooldusteenustega. Kuigi toodete jaoks on Euroopa standardeid palju, näpib neid teenuste osas. Seetõttu tuleks arendada rohkem turupõhiseid Euroopa teenusstandardeid, mis annaksid ettevõtetele kaubanduslikud eelised.
- Tuleb leida lihtne ja kiire viis ülemaailmsete IKT standardiorga-

nisatsioonide (nt internetistandardite loojate) väljatöötatud info- ja sidetehnoloogia standardite tunnustamiseks, et kasutada neid riigihangetes, ELi poliitikavaldkondades ja seadusloomes. Need standardid muudavad üha olulisemaks ning aitaksid ergutada innovatsiooni, vähendada halduskulusid ja luua tõelise digitaalühiskonna, soodustades seadmete, rakenduste, andmepankade, teenuste ja võrgustike koostalitlusvõimet.

- Komisjon kavatses tugevdada koostööd Euroopa juhtivate standardiorganisatsioonidega (CEN, CENELEC ja ETSI), et teha nende standardid kiiremini kättesaadavaks. Neid kasutavad ettevõtted saavad suurendada oma toodete ühilduvust teiste toodetega, tagades tarbijale laiemat valikut madalal hinnatasemel.
- Euroopa standardid tuleb koostada selliste organisatsioonide abiga, kes esindavad neid, keda asjaomased standardid enim mõjutavad või puudutavad – tarbijad, väikeettevõtjad, keskkonna- ja sotsiaalvaldkonna organisatsioonid.

Uus standard universaalse mobiiltelefonilaadija jaoks, mis sobib kõigile mudelitele, on suurepärase näide selle kohta, kui olulist rolli mängivad Euroopa standardid meie igapäevaelus.

Mõned tutvustatud meetmetest rakendatakse kohe, kuid teiste puhul on vajalik Euroopa Parlamendi ja nõukogu heakskiit.

Uued kaardid annavad eurooplastele ülevaate hajusallikatest pärit õhusaastest

Euroopa Komisjon ja Euroopa Keskkonnaamet avaldasid uued internetipõhised kaardid, mis esmakordselt võimaldavad üldsusel täpselt näha maismaa-, vee- ja lennutranspordist pärineva õhusaaste hajusallikaid.

Kaardid teavitavad elanikke transpordi, majapidamiste ja muude allikate põhjustatud õhusaastest nende kodukohas. Õhusaaste on tervisele väga ohtlik ja mõjutab eriti tundlikke elanikkonnarühmi: lapsi ja hingamisteede haigustega inimesi. Uus 32 kaardist koosnev kogu võimaldab eurooplastel 5x5 km suuruste ruutude kaupa saasteallikatest ülevaadet saada. Kaardidelt leiab andmeid lämmastikoksiidide (NOX), vääveloksiidide (SOX), süsinikmonooksiidi (CO), ammoniagi (NH3) ja tahkete osakeste (PM10) kohta.

Kuigi andmed õhukvaliteedi kohta on avalikkusele kättesaadavad nii riikide kui ka Euroopa andmekogude kaudu, ei hõlma need teavet saasteallikate kohta. Uued kaardid aitavad elanikel paremini teadvustada õhusaaste päritolu kohalikul tasandil ja saada oma naabrusest selgemat pilti. Õhukvaliteediga tegelevatel spetsialistidel on võimalik andmeid kasutada modelleerimiseks ja seeläbi kohaliku heite keskkonnamõju hindamiseks.

Komisjon soovib uuendada intellektuaalomandiõiguste süsteemi

Euroopa Komisjon võttis vastu ulatusliku strateegia, millega tagatakse senisest parem intellektuaalomandi kaitse. Uute eeskirjadega püütakse edendada loometööd ja innovatsiooni, tagades samas hõlpsa juurdepääsu intellektuaalomandiõigustega kaitstud kaupadele ja teenustele.

Euroopa Komisjoni uus intellektuaalomandi kaitse strateegia kehtestab mitmed lühi- ja pikaajalised poliitilised meetmed patendisüsteemi, kaubamärkide, geograafiliste tähiste, multiterritoriaalsete liitsentide, digitaalraamatukogude ning intellektuaalomandi rikkumise ja järelevalve valdkondades.

Euroopa ettevõtlusvõrgustik aitab väikefirmadel rahvusvahelisi koostööpartnereid leida

Koostöö Euroopa ettevõtlusvõrgustiku Enterprise Europe Network tehnoloogiakonsultantidega Cambridge'is ja Tallinnas tõi Eesti ravimifirmale tarnelepingu Briti biotehnoloogiaarendajaga. Eesti väikefirma TBD Biodiscovery, kes toodab molekule farmaatsia-, agrokeemia- ja keemiatööstusele, avaldas võrgustiku andmebaasis oma tehnoloogilise

profiili. „Võrgustiku suurim pluss on see, et ta pole ainult andmebaas, vaid alati tuleb ka tagasisidet,“ ütleb Juhan Jüriado, võrgustiku ekspert Tallinnas asuvas osahingus Invent Baltics, kes TBD-d nõustas. Võrgustikul on 49 riigis kokku 3000 eksperti, kes aitavad ettevõtjatel keele- ja kultuuribarjääre ületada ning oma äri käima saada.

Briti firma ChemPharmaServe pöördus Euroopa ettevõtlusvõrgustiku Cambridge'is asuva filiaali poole, et hõlpsamini leida Euroopas tarnijaid ja uusi kliente. ChemPharmaServe aitab biotehnoloogia- ja farmaatsiafirmadel tootearendust kiirendada. Seepärast otsib firma asutaja dr Hooshang Zavareh pidevalt uusi spetsialiseeritud tarnijaid. Eesti keemiatoodete firmi TBD Biodiscovery jõudis ta just ettevõtlusvõrgustiku kaudu.

Euroopa Ettevõtlusvõrgustiku Cambridge'i filiaali ekspert Hendrik Pavel: „Pärast potentsiaalsete koostööpartnerite kindlakstegemist lähetasime Eestisse oma esindaja, kes saatis dr Zavarehi neli päeva kestnud kohtumistel. Muidu võib inglasest ärimehel esmakordselt Balti riikides viibides keeruliseks minna.“ Asjale tuli kasuks ka see, et Hendrik Pavel on ise eestlane.

Kohtumised osutusid edukateks ning ChemPharmaServe nõustus turustama mitmeid TBD Biodiscovery uudistooteid Ühendkuningriigis. Dr Hooshang Zavareh: „Soovitan Euroopa ettevõtlusvõrgustikku kõikidele väikese ja keskmise suurusega ettevõtetele. Teenindus on väga tähelepanelik ning võrgustikuga tehtav koostöö suurendab firma usaldusväärsust uuel turul.“

Jaan Aps
Heateo Sihtasutus

Teeme head paremini — aitab filantroopia-nõustamine

Kuulsin hiljuti edukast ettevõtjast, kes võttis oma südameasjaks ühe väljaspool Tallinnat asuva lastekodu aitamise. Kahjuks ei osanud ettevõtja oma raha ja energiat panustades aimatagi, et riik oli vahepeal jõudnud otsuseni selle lastekodu sulgeda tolle küündimatu juhtimise ja hoolekande kehva kvaliteedi tõttu. Ettevõtjal oli jäänud taustauuring tegemata...

Investeerid äris – mõnikord saad raha tagasi, teinekord mitte. Teed heategevust – mõnikord õnnestub inimesi päriselt aidata, teinekord jääb panus ilma mõjuta. Elu ongi riskantne. Eeltöö aitab siiski suuremad rumalused ära hoida. Seda eriti filantroopia puhul, mis eesti keeles tähendab teadlikult kavandatud heategevust.

Et igast eurost kasu oleks

Varakad eraisikud on kogu maailmas hakanud heategevuses üha teadlikumaid valikuid tegema. Võimalikult suurele positiivsele muutusele kaasa aitamiseks on ju tarvis tarku otsuseid. Filantroopia-nõustajad on inimesed, kes oskavad vastata otsustajate küsimustele nagu:

- Millised on sotsiaalprobleemide lahendused päriselt toimivad, millised mitte?
- Millistest konkreetsetest organisatsioonidest on abivajajatele kõige rohkem kasu?

Filantroopia-nõustamine Euroopas

Aastal 2007 selgus Lääne-Euroopa varakate eraisikute seas läbi viidud uuringust, et pangad ja teised varahalduse nõustajad peaksid olema suutelised neile pakkuma ka nõustamist ressursside heategevusse panustamise osas. Järgmisel aastal läbi viidud Euroopa finantsnõustajate küsitlus näitas, et nendest 63% said rohkem heategevusega seotud nõustamis-palveid kui kaks aastat varem. Täna pakuvad oma klientidele filantroopia-nõustamist näiteks UBS, Barclays Wealth ja JPMorgan Private Bank. Mõned pakuvad seda teenust tasuta, teised mitte.

Swedbank – ainus filantroopia-nõustamise teenusepakkuja Eestis

Eesti seni ainsaks vastavaks näiteks on Swedbanki privaatpan-ganduse ja varahalduse klientidele mõeldud nõustamine. Pank pakub

sedat teenust koostöös Heateo Sihtasutusega. Klient saab nõu igal juhul, sõltumata oma planeeritava toetuse suurusest. Nõustamine on kliendile tasuta.

Kui inimene soovib teha ühekordse annetuse, võib ta sobiva organisatsiooni leida Swedbanki annetuskeskkonnast. Seal on esindatud hoolega välja valitud organisatsioonid viiest valdkonnast: lapsed ja noored, perekond ja toimetulek, rahvatervis, keskkonnakaitse ja arenguabi välisriikidele.

Tihti on varakate eraisikute ambitsioonid ühekordse väikeannetuse tegemisest suuremad. Näiteks tahetakse toetada suuremate summadega ja regulaarsemalt.

Üha populaarsemaks muutub oma kompetentsi vabatahtlik panustamine, näiteks mentori või nõukogu liikmena. Taolise huviga Swedbanki kliendil on võimalik pöörduda oma personaalse halduri poole, et täpsustada eri sotsiaalvaldkondade olulisemaid probleeme ja valida toetamiseks välja kõige asjalikumad, suurema mõjuga ja usaldusväärsemad organisatsioonid. Lisaks saab klient nõu ja kontakte juhiks, kui tal on soov luua oma uus heategevusfond.

Kristiina Omri
Äridiplomaatia ja analüüsi
büroo lauaülem

VÄLISMINISTEERIUM

Aukonsulid on toeks ärisidemete edendamisel

Eelmisel aastal Eesti Kaubandus-Tööstuskoja tellimusel läbi viidud uuringust nähtub, et kitsas kontaktvõrgustik välismaal on Eesti ettevõtete üheks peamiseks probleemiks ekspordi arendamisel. Siin saab toeks olla Eesti Välisministeerium oma esindustega 33 maailma riigis ning lisaks pidevalt kasvava aukonsulite võrgustikuga, mis hõlmab 139 aukonsulit kokku 62 riigis.

► Pildil: Aukonsulite konverents.

S ageli arvatakse, et välisesindused ja aukonsulid tegelevad üksnes konsulaarküsimustega. Tänapäevases maailmas on esinduste ning aukonsulite võrgustiku ülesandeks kindlasti ka kultuuri-, äri- ning majandussuhete edendamine. Ärisuhete edendamine on Välisministeeriumi ja seeläbi ka meie aukonsulite tegevuses omandamas üha prioriteetsemat rolli. Aukonsuliks olemine on priitahtlik, sestap ei saa viimatinimetatud ülesannet ühelegi neist kohustuslikuks teha. Vaatamata sellele on paljud meie aukonsulid tegusad Eesti ja asukohariigi vaheliste majandussuhete edendamisel — seda nii siinsamas Soomes kui ka nii kaugel nagu Peruu.

Esiteks on aukonsulid oma võimaluste piires abiks ärikohtumiste korraldamisel. Viimasel ajal on aukon-

sulid panustanud Eesti äridelegatsioonide visiitide ning ärikohtumiste toimumisse näiteks Antwerpenis, Krakowis, Vaasas ja Vancouveris.

Teiseks on aukonsulite algatusel loodud ühendusi ning tihendatud suhteid kaubanduskodade vahel. Peruu asutati äsja Eesti ja teiste Balti riikide aukonsulite eestvedamisel Peruu-Balti Kaubanduskoda. Kanada Quebeci linna aukonsuli algatusel sõlmiti paari nädala eest tihedamad suhted Eesti ning Quebeci kaubanduskodade vahel. Kõike seda ikka selleks, et kogemusi jagada ning neid ka uutele huvilistele pakkuda.

Kolmandaks tutvustavad aukonsulid jõudumööda asukohariigis äri- ning investeerimisvõimalusi Eestis. Aasta alguses ilmusid näiteks Hollandis ja

Ahvenamaal aukonsulite kirjutatud artiklid Eestist seoses euro kasutuselevõtuga. Hiljuti ametisseastunud aukonsul Süürias on sealsetele suuretevõtetele aktiivselt tutvustanud Eestisse investeerimise võimalusi.

Aukonsulite tegevusele ning siinsete kontaktide loomisele aitavad kaasa külaskäigud Eestisse. Mai lõpus toimus Tallinnas kuues aukonsulite konverents, millel osales üle 70 Eesti Vabariigi aukonsuli. Seekordse programmi raskuseks oli majandusel ja ettevõtlusel arendamisel. Külalastati Eesti Kaubandus-Tööstuskoda, IKT Demokeskust, Tehnopolit ning uuriti Logistikaklastri tegemisi.

Tehnopoli külustus kätkes pilguheitu mitmesse kõrgtehnoloogilisse Eesti ettevõttesse. Külalastest kasvas

välja edasine huvi, mis mitmel juhul päädis personaalsemate kohtumistega aukonsulite ja ettevõtete vahel. Loodame, et hoo sisse saanud algatused nagu näiteks m-parkimise lahendus Chicagos ning koostöö Eesti ja Hollandi logistikute vahel jõuavad ka reaalsete tulemusteni.

Eesti aukonsulid ja Välisministeeriumi esinduste võrgustik saavad olla abiks ärikeskkonna kohta teabe jagamisel ning ärikontaktide edendamisel eelkõige kontaktide vahendajana. Meie saame pakkuda vaid tuge, mistõttu on ülioluline ettevõtte enda valmidus ise eeltööd teha ning oma panus anda. Kutsume ettevõtteid üles meie teadmisi ja võimalusi kasutama. Välisministeeriumi äridiplomaatia büroo kontaktid ning aukonsulite nimekirja leiata Välisministeeriumi veebilehelt. ■

Metalli- ja masinatööstusettevõtted otsivad võimalusi toota efektiivsemalt

24. ja 26. mail korraldas Eesti Kaubandus-Tööstuskoda sektoripõhise seminari metalli- ja masinatööstusettevõtetele. Seminare käis kuulamas 40 osavõtjat. Samase sisuga venekeelne seminar toimub sügisel ka Jõhvis.

Annika Metsala
Teenuste osakonna
projektijuht

Seminaridel räägiti efektiivsemast tootmisest erinevatest vaatepunktidest vaadatuna – kuidas säästa materjali, energiat, kuidas planeerida ja juhtida protsessi efektiivsemalt ja ilma raiskamiseta. Lisaks räägiti sellest, kuidas korraldada tootmisettevõtte jäätmekäitlus säästlikumalt ning valmistada karmistuvateks regulatsioonideks seoses ohtlike ainete ja kaitsta keskkonda tootmisprotsessi mõjude eest. Teemaks olid ka keskkonnanõuded, millele tootmisettevõtte peavad vastama ning kuidas korraldada ettevõtte hindamine selleks, et tagada kõigi

vajalike mõõtmiste teostamine. Samuti, et kõik vajalikud load oleksid olemas ning ettevõtte saaks töestada oma tootmise keskkonnasõbralikkust rahvusvahelisel tasandil juba pea normiks saava kvaliteeditunuse ja konkurentsieelisena.

Seminaridel esinesid erinevad konsultandid büroodest ÄF-Estivo, Brainteam, Christiansen Consulting, Hendrikson & Ko, ELLE (Estonian, Latvian, Lithuanian Environment) ja Integre. Seminaripäeva teises pooles toimusid kontaktkohtumised osalenud ettevõtjate ja konsultantide vahel. Viljandi semi-

naripäeva lõpetas külastus firmasest Bestra Engineering, kus tegevjuht Hellar Mutle tutvustas tootmistehhi ning rääkis, kuidas ettevõtte on end aastaid Norra turul nafta suurplatvormidele elemente valmistades tõestanud. Tallinna seminaril osalejad külastasid Tallinna lennujaamas asuvat lennukite hooldusega tegelevat firmat Air Maintenance Estonia. Risto Mäeotsa juhtimisel said kõik turvakontrolli läbinud oma silmaga näha, kus hooldatakse meie kohalikke ja ka välismaistele firmadele kuuluvaid lennukite ning uurida, kuidas tagatakse lennukite hooldusel kvaliteet. ■

◀ Pildil:
Viljandis külas firmal
Bestra Engineering.

Seminarid on korraldatud Euroopa Komisjoni poolt kaasrahastatava programmi ESMI (*Environmental Services for Metal and Machinery Industries*) raames. Seminaride materjalid on saadaval Koja kodulehel www.koda.ee/15095.

Seminaril lausus avasõnad Eesti Kaubandus-Tööstuskoja juhatuse liige Meelis Milder, Eesti ja Hongkongi kahepoolsetest suhetest rääkis väga haaravalt Välisministeeriumi asekanstler Kaja Tael. Hongkongist kui väravast Hiinasse rääkis Hongkongi Londonis asuva Majandus- ja Kaubandus-esinduse direktor Agnes Allcock, ülevaatega Hongkongi teadus- ja tehnopargi tegemistest esines pargi Euroopa esindaja Bjorn Segerblom. Päeva teises pooles jagasid oma kogemusi Hongkongist endine EASI esindaja Shangais Valle Feldmann ning agentuuri Der Tank juht Joel Volkov. Hongkongi Kaubanduse Arendamise Nõukogu (HKTDC) Saksamaa ja Ida-Euroopa direktor Winchell Cheung tutvustas osalejatele, kuidas saab HKTDC abiks olla ärisuhete loomisel Hongkongi ettevõtetega ning suhtlemisel Hiina mandriala ja kogu sealse regiooniga. Hongkongi rollist äri arendamisel Aasias rääkis tasuta teenuseid pakkuva valitsusorganisatsiooni Invest Hong Kong investorite toetamise spetsialist Londonist Gus Franklyn-Byte.

Peamised tegurid, mis eristavad Hongkongi Mandri-Hiinast on autonoomsus, madalad maksud, immigratsiooni- ning välispoliitika (hõlmab näiteks viisavabadust üle 140 erineva riigiga). Just majandusautonoomsus ja selle kasv on suurel määral erinev tava-Hiinast. Ilmekalt tõestab majandusautonoomsuse kasvu fakt, et Hongkong on olnud viimased 17 aastat järjest majandusvabaduse indeksi järgi kõige läbi paistvama majanduskliimaga piirkond.

Lisaks soodsatele eraisiku- ja ettevõtlusmaksudele on Hongkongil sõlmitud vabakaubandusleping Hiinaga. Otse Hiina turule sisenedes on maksud märkimisväärselt kõrgemad. See on ka põhjus, miks kutsutakse Hongkongi väravaks Hiinasse

Peter Gornischeff
Teenuste direktor

Sihtturg — Hongkong

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda korraldas 2. juunil koostöös Välisministeeriumi, EASi ja Hongkongi Majandus- ja Kaubandusesindusega Hongkongi teemalise sihtturseminari.

VÄLISMINISTEERIUM

Eesti Kaubandus-Tööstuskodal on koostöös Välisministeeriumi, EASi ja kohapealsete koostööpartneritega ettevalmistamisel ärvisiit Hongkongi 5.-12. novembril 2011. Oma osalemishuvist ja ettepanekutest võite juba praegu informeerida teenuste osakonna projektijuhti Kristy Tättarit (tel: 604 0093, e-post: kristy@koda.ee).

(*Gateway to China*). Ka turistidele on Hongkongi piirkond väga soodne – puuduvad müügimaksud, enamikul kaupadest pole tollimakse ega muid tariife.

Hongkongi põhilised kaubanduspartnerid on Hiina, USA, Jaapan, Taiwan ning Singapur ja ametlikeks riigikeelteks on hiina ja inglise keel.

Neli põhimajandussektorit, mida Hongkong jätkukindlalt arendab on finants- ja tugiteenused, logistika ning turism. Kõigis neis on toimunud pidev parendamine ning see edendamine on olnud süstemaati-

line. Siinkohal on heaks näiteks maailma suurima lennulistikaga tegelev lennuväli, meretranspordikeskus, aastas riiki külastavad kümned miljonid turistid jne. Maailma kolmas ja Aasia esimene finantskeskus asub samuti Hongkongis. Kõiges, mis on ette võetud on saavutatud muljetavaldav tulemus. Lisaks on Hongkongis arenemas uus majandusharu – meditsiiniteenused, keskkonnatehnoloogia (elektriautod, avalikes töödes taaskasutatavate materjalide kasutamine, loodud on „Eco Expo Asia“ – äri ja kaubandusaluste platvorm roheliste toodetele, tehnoloogia-

tele ja teenustele Aasia regioonis), testimis- ja sertifitseerimistööstus, haridusteenused, innovatsioon ja tehnoloogia ning kultuuri- ja loomemajandus.

Hongkongi inimesed on väga altid luksuskaupadele – Louis Vuittoni kauplusest osteti poe avamispäeval rohkem kaupa kui terve Pariisi Vuittoni kauplustest kuu ajaga. Hongkongi kohta on tabavalt öeldud, et see on turistide ostukeskus. Turgu iseloomustab luksuskaupade valdkonnas kõige ilmekamalt märksõna „taktikaline“. Näiteks peab ootama uut Porsche või Rolls-Royce'i mude-

lit mitu aastat, sest kõik on lihtsalt ära ostetud.

Loomemajandus on Hongkongis hetkel tõusev trend. Põhjamaalase jaoks on ehk veidi imelik see üdini organiseeritud linnaruumi süsteem, mida võimendab kõrvaltänaval valitsev täielik segadus. Täielik harmoonia ja samas sellele risti vastupidine korralagedus eksisteerivad üksteist täiendavalt kõrvuti.

Suhtlemine on väga kerge, inimesed on avatud ning välismaalasele ei vaadata viltu. Personaalne suhtevõrgustik, nagu see on vajalik

mõnes muus Aasia riigis, ei ole Hongkongis esmaoluline – tähtis on ise aktiivne olla.

Hongkong on suurepärase aken Hiinasse, paljud soodustavad asjaolud viivad ettevõtjaid just sinna oma äri tegema. Kindlasti on hea mõte käia uurimas sealset eluolu ning ärikeskkonda oma silmaga (näiteks toimuvad seal maailma ühed suurimad erinevate valdkondade messid).

Kogu Hongkongis müüvad hästi lihtsad ideed, suurus loeb (mitte ainult raha), tuleb olla valmis teenindama selle sõna kõige otsesemas tähenduses.

Hongkongi Kaubanduse Arendamise Nõukogu (HKTD) abi kasutamiseks tuleks eestlastel pöörduda nõukogu Varssavi kontori poole. HKTD omab esindusi enam kui 30 riigis üle maailma, neist 11 on Euroopas. Organisatsioon aitab informatsiooni kogumisel, äripartnerite leidmisel, lisaks organiseerivad nad Aasias näitusi – ka kolme maailma suurimat näitust: Hong Kong Electronics Fair; Hong Kong Watch & Clock Fair; Hong Kong Gifts & Premium Fair.

Hiina keel on välismaalaste jaoks äärmiselt keerukas, kuid Hongkongis võib julgelt kasutada inglise keelt, mida loetakse ametlikuks keeleks. ■

Lisainformatsiooni Hongkongi kohta leiab:

- www.hketolondon.gov.hk
- www.gov.hk
- www.investhk.gov.hk
- www.hktdc.com
- www.hktb.com
- www.hkstp.org/HKSTPC/en_html/en_corporation1.jsp

Seminari presentatsioonid on saadaval Koja kodulehel „Toimunud ürituste“ rubriigis.

Marju Naar
Teenuste osakonna
projektijuht

Tööõiguse seminaridega üle Eesti

Kaubanduskoda viis projekti „Teadlikkuse tõstmine töösuhete regulatsioonist“ raames mais üle Eesti läbi neli tööõiguse teavitusseminari.

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

Koolitused toimusid koostöös Advokaadibürooga Tamme Otsmann Ruus Vabamets. Lektoritena astusid üles advokaadid Klen Laus ja Ramil Pärdi.

Uue töölepingu seaduse jõustumisega kaasnes mitmeid muudatusi nii tööandjate kui töötajate jaoks. Seaduse jõustumisega on olnud vajalik töölepinguid muuta. Selle hõlbustamiseks töötas Kaubanduskoda projekti esimese osana välja erinevate valdkondade töölepingute näidised. Ettevõtjad saavad näidislepinguid alla laadida järgmiselt aadressilt: www.koda.ee/lepingute-naidised-3. Lisaks eestikeelsetele lepingutele on töötatud välja ka vene- ja ingliskeelne tööleping.

Projekti teise osana viis Kaubanduskoda ettevõtjate hulgas läbi küsitluse, mille eesmärk oli välja selgitada erinevad probleemid, mis on ettevõtjatel uue seaduse rakendamisel tekkinud. Selle tulemusena valmis „Korduma kippuvate küsimuste rubriik“ (KKK), mille leiab Kaubanduskoja kodulehelt aadressil www.koda.ee/kkk-2. Rubriik katab 8 erinevat valdkonda, on kättesaadav ka vene keeles ning sinna on võimalik jätkuvalt küsimusi saata.

Tõstmaks ettevõtjate ja tööõiguspraktikute õigusteadlikkust eelnimetatud tegevuste osas, viidi projekti viimase osana läbi teavitusseminarid Tallinnas, Tartus,

Pärnus ja Jõhvis. Kokku koolitati 203 ettevõtjat, valdavalt olid osalejad personalitöötajad, juristid ja raamatupidajad.

Kuna uue töölepingu seaduse praktika on olnud lühike, siis olid ettevõtjad varmad küsimusi esitada. Osalejatele meeldis, et Advokaadibüroo Tamme Otsmann Ruus Vabamets advokaadid töid näiteid töövaidluskomisjoni- ja kohtupraktikast. Koolitusel enim esitatud küsimused lisatakse KKK rubriiki. Kajama jäi ettevõtjate mõte korraldada mõne aja pärast analoogne seminar, kui täna veel küsimusi tekitavad töölepinguseaduse teemad on kohtutes selgeks vaieldud. ■

Eva Maran
Teenuste osakonna
projektijuht

Monaco — mitte ainult kasiinoäri

1.-3. juunil võõrustas Kaubanduskoda Monaco vürst Albert II ametlikul visiidil saatvat äridelegatsiooni.

Europa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti tuleviku heaks

EAS
Enterprise Estonia

► Pildil: (vasakult) Monaco Majandusarengu Kojale juhatuse esimees Michel Dotta, Monaco vürst Albert II ja Kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman.

Tiheda programmi käigus toimusid Monaco-Eesti äriseminar, kontaktkohtumised ning IT Demokeskuse külastus. Lisaks pakkus Kaubanduskoja juhatuse esimees Toomas Luman vürstile ning teda saatvale ametlikule ja äridelegatsioonile lõuna Teaduste Akadeemias.

Monaco äridelegatsioonis olid lisaks Monaco Majandusarengu Kojale esindatud väga erinevate sektorite ettevõtted: ehteäri, personalivahendus, investeringud, mobiili- ja sülearvutite aksessuaarid, energia, turism. Kõikide ürituste käigus kohtusid nad vastava sektori Eesti et-

tevõtjatega ning sõlmiti mitmeid kasulikke kontakte.

2. juunil Kaubanduskojas toimunud lühikese äriseminari käigus tõdeti, et kummalgi riigil on üksteisele pakkuva palju huvitavaid äri võimalusi ning märgiti ära nende võimaluste realiseerimise olulisus.

Tähtsaks sõnumiks oli see, et Monacot teatakse eelkõige kasiinoäri maana, kuid ometi tegutseb kõigest 2 km² pindalaga riigis 5000 ettevõtjat peaaegu kõigis võimalikes sektorites, mis on tõestuseks paljude võimalustega ärikeskkonna kohta.

Samal päeval vürsti auks antud lõunal peetud kõnedes tõdesid mõlema riigi kodade juhid, et Monaco ja Eesti on paljuski väga sarnased ning majanduskoostöö potentsiaal suur.

Monaco Majandusarengu Kojale presidendi Michel Dotta sõnul on Monaco ja Eesti peamised võimalikud koostöösektorid taastuenergia, keskkonnakaitse, turism, IT ja kommunikatsioon. 3. juunil toimunud kontaktkohtumistel leiti mitmeid reaalseid koostöövõimalusi, millega edasi töötada. Ka kohtumiste käigus selgus, et kõige suurema potentsiaaliga on turismi edendamine Monaco ja Eesti vahel.

Kontaktkohtumistele järgnenud IT Demokeskuse külastus jättis Monaco delegatsioonile sügava mulje ning kindlasti tegeletakse ka IT ja kommunikatsiooni sektoris koostöö arendamisega aktiivselt edasi.

Ka seekord tõdeti, et sarnaste ürituste korraldamine omab suurt lisandväärtust: „Kaubanduskoja ja Eesti ettevõtjate jaoks on võimalus arutada äri võimalusi nii kõrgel tasemel väga oluline ning koostöös EASI ja Eesti Välisministeeriumiga muudame me need võimalused reaalseks.“ lausus Toomas Luman vürsti auks peetud lõunal. ■

Kristy Täatar
Teenuste osakonna
projektijuht

Kuidas me Moldovat avastamas käisime

Moldova on merepiirita riik Euroopas, mille naabriteks on Ukraina ja läänes Rumeenia, riik, mis tänapäeval mõjutab Moldova arengut ja eluolu üsna olulisel määral. Moldova territooriumil, Dnestri idakaldal, paikneb end iseseisvaks kuulutanud rahvusvaheliselt tunnustamata Dnestri-äärne Vabariik ehk Transnistria.

Moldova tunnustas Eesti Vabariiki 28. augustil 1991 ning Eesti Moldovat 20. veebruaril 1992. Diplomaatilised suhted Eesti ja Moldova vahel sõlmiti 10. novembril 1992. Eesti katab Moldovat Eesti Vabariigi Suursaatkonnast Kievis, Eesti praegune suursaadik seal on Jaan Hein. Moldovat esindab Eestis suursaadik Victor Guzun. Alates 2006. aasta oktoobrist esindab Eestit Moldovas ka aukonsul Igor Goncharov.

Küllalt pikka aega üsna soikus olnud Eesti-Moldova suhted on viimastel aastatel märgatavalt intensiivistunud. Moldova selge valik ja Euroopa-integratsioon on võimaldanud kahepoolses koostöös keskenduda Moldova abistamisele kahe- ning mitmepoolse koostöö

raamistikus. Moldova on olnud üks Eesti arengukoostöö prioriteetriikidest alates aastast 2006. Moldovat abistades on keskendutud enim avaliku sektori võimekuse tõstmise projektidele, abile e-riigi süsteemi rajamisel, keskkonna- ning haridusprojektidele.

Eesti ja Moldova suhted

Moldova on agraar-industriaalne riik, pea pool kogu elanikkonnast on hõivatud põllumajanduses (ligi 77% riigi territooriumist). Peamiseks ekspordiarikliks põllumajanduses on veinitootmine (ning konjak). Moldova põllumajanduse ja toiduainetööstuse ministeerium on 2011. aastaks valinud Moldova veinitööstuse sihtriikideks Tšehhi, Saksamaa, Poola, Ukraina ning Hiina, kuid jät-

katakse kaubandussidemete tihendamiseks ka Rumeenia, Balti riikide ning Valgevene turul.

2010. aastat võib pidada edukaks majanduskoostööd soodustavate viisitide ja lepingute sõlmimise osas. Augustis viibis Eestis visiidil Moldova põllumajanduse ja toiduainetööstuse minister Valeriu Cosarciuc ning allkirjastati kahe riigi vaheline vastastikuse mõistmise memorandum teadus- ja majanduskoostööks põllumajanduse valdkonnas. Juulis viibis Moldovas regionaalminister Siim Kiisler, kelle sõnul on Moldova väga huvitatud Eesti kogemusest regionaalarengu toetusprogrammide kujundamisel ja rakendamisel. Sõlmiti tegevuskava kahe riigi regionaalpoliitika alase koostöö elluviimiseks. Juunis viibis Tallinnas

Moldova välisminister Iurie Leanca ning kohtumisel välisminister Urmas Paetiga allkirjastati kahepoolse investeringute kaitse leping.

Eesti 2010. aasta peamised ekspordiarтиklid Moldovasse: taimsed tooted – 41%, elusloomad; loomsed tooted – 15%, masinad, mehaanilised ja elektriseadmed – 12% ning peamised impordiarтиklid Moldovast: valmistoidukaubad (sh alkohol, karastusjoogid, äädikas) – 60%, optilised seadmed – 18% ja masinad, mehaanilised ja elektriseadmed – 8%.

Kaubavahetuse käive oli 2010. aastal 8,8 mln eurot, sellest moodustas eksport 7,4 mln eurot ja import 1,4 mln eurot. Võrreldes 2009. aastaga on eksport kasvanud 54%

◀ Pildil:
Eesti delegatsioon Moldovas.

ning import 0,7%. 2009. aastal oli Moldova Eesti jaoks 57. kaubavahetuspartner, 2010. aasta seisuga on ta 56. kohal. Koguekspordist moodustab kaubavahetus Moldovaga 0,6% ning koguimpordist 0,1%.

Eesti otseinvesteeringuid Moldovasse oli Eesti Panga andmeil 2010. a tehtud ligikaudu 3,84 mln euro väärtuses, Moldova otseinvesteeringuid oli samal ajal Eestis 0,92 mln euro väärtuses. Peamised valdkonnad, kuhu investeeringuid on tehtud, on mõlemal pool hulgi- ja jaekaubandus, teadus- ja tehnika ning kutsealane tegevus, ehitus ja kinnisvaraga seonduv tegevus, finantsteenused ja kindlustus. Eesti on teinud investeeringuid ka info- ja sideteenustesse ning Moldova veondusse ja laondusse. Tulevikuperspektiivist lähtudes on kindlasti oma osa Moldova nn. loomulikel eeldustel – geograafiline lähedus ELi turgudele, soodne kliima ja moldaavlaste ostujõu järk-järguline kasv.

Kaubanduskoja ärivisiit Moldovasse

Meie ärivisiit Moldovasse algas väga seiklusrikkalt: „tänu“ Tallinn-Riia lennu hilinemisele jäi pool meie delegatsioonist maha kord päevas väljuvast Chisinau lennust (teine pool oli kenasti varem juba Riias olemas ja jõudis ilusti väljavalitud lennule) ning saadeti Moldova pealinna läbi Kiievi (kus tuli ka ööbida). Õppetund: pool tundi Riia lennujaamas ümberistumiseks on ikkagi liiga lühike aeg, sest ettearvamatud takistused võivad reisiplaanid peapeale pöörata. Moldova Kaubanduskoja asepresident Vladimir Didilica ja Moldova Majandusministeri esindaja Andrei Trifautsan tutvustasid kohaletulnutele Moldova majandust ja ärikeskkonda ning Eesti poole pealt vastasid samaga Eesti suursaadik Kiievis ja Chisinaus Jaan Hein ning saatkonna asejuht Mati Murd.

Pärast äriseminari oli ettevõtetele võimalus kohtuda oma eriala inimestega, koguda vajalikku turuinformatsiooni ja luua kontakte tuleviku koostöö eesmärgil. Nii mõnigi Eesti ettevõtja kasutas võimalust ja lasi ennast järgmiseks päevaks firmasesse külla kutsuda, et veelgi paremini tulevast potentsiaalset koostööpartnerit tundma õppida.

Õhtupoolikul kohtusid Eestimaalt saabunud ettevõtjad suursaadiku Jaan Heina, saatkonna asejuhi Mati Murdi ja Moldovas alaliselt resideeruva Eesti aukonsuli Igor Goncharoviga, et vabas õhkkonnas juba detailsemalt Moldova elukorralduse ja võimaluste üle arutada.

Lisaks mitmetele individuaalsetele firmakülalistele oli delegatsiooni liikmetel võimalus külastada ka riiklikku ettevõtet Registru, organisatsiooni Moldovan Investment and Export Promotion Organization, Moldova Messikeskuses toimuvat foorumit *XI Forum of Small and Medium Enterprises* ja ühte kolmest suuremast veinitööstusest Chateau Vartely.

Riiklik ettevõtte Registru on põhimõtteliselt Eesti elanike-, äriregistri ja muude andmebaaside suur kombinatsioon. Ettevõtte haldab mahukat andmebaasi, kus on võimalik iga inimese kohta välja võtta tema abi-kaasa, vanemate ja laste andmed, milliseid dokumente on talle väljastatud (koos dokumendil oleva pildiga), milliseid transpordivahendeid ta omab, kas on rikuinud liikluseeskirju ja palju muud huvitavat. Külastamine ka ettevõtte muuseumi, kus lisaks muudele põnevatele dokumentidele olid väljas ka meie delegatsiooni vanematele liikmetele nõukogude ajast tuttavad sünni- ja abielutunnistuste näidised.

Investeeringu- ja ekspordiarendamise agentuurist saime veelgi

lisa juba seminaril kuulnud informatsioonile ning vastuseid mitmetele vahepeal tekkinud küsimustele. Vastuvõtjate poole pealt jäi kõlama julgustus ja üleskutse Moldovast koostööpartnerite leidmiseks ning nende soov olla igakülgeks abiks.

Messikeskuse üsna tagasihoidliku ja väikesemahulise „näituse“ külastamine andis küll põgusa ülevaate Moldova tekstiili-, rõiva-, toiduainetööstuse-, käsitöö- ja muudest firmadest, kes seal oma toodangut tutvustasid/müüsid, kuid meie delegatsiooni kuuluvate firmade tegevusaladelt firmasid väljas polnud ja ka toimunud seminarid olid kõik kohalikus keeles, seega jäi kasutegur foorumist minimaalseks.

EASI kaudu Euroopa Sotsiaalfondi rahadega toetatud ärivisiidi delegatsiooni koosseisu kuulusid 8 ettevõtte esindajad: Villem Alango (Datel AS), Anu Viks (Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon), Lillerin Lifljandski ja Erki Lifljandski (Estinwait OÜ, tuntud ka kui www.kommipomm.ee), Malle Pottsepp (Estravel AS), Karl Kivi (metallkonstruktsioone tootev FEMW OÜ), Jüri Pärtna ja Harald Lindeberg (ehitusgeodeesiafirma Geo S.T. OÜ), Armin Karu (Olympic Entertainment Group AS), Lembit Sammel (Reaalsüsteemid AS).

Visiidi eesmärgiks oli uurida, kuidas tänapäeval Moldovas elatakse, milline on kohapealne majandusolukord, tutvuda turul tegutsevate oma eriala ettevõtetega, arendada kahepoolset koostööd ja leida uusi äri võimalusi Moldovas. Kõik visiidil osalenud arvasid, et said üsna hea ülevaate, mis seal turul toimub ning lugesid reisi eesmärgi saavutatuks. Lisaks tödes enamus, et kuigi riik on Eestist oma arengult üsna kaugel maas, tasub sinna kui mitte varsti, siis mõne aasta pärast kindlasti tagasi minna. ■

Eelteade:

Ärivisiit Türki

30. november –
4. detsember

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös EASI, Eesti Masinatööstuse Liidu ja kohapealsete koostööpartneritega korraldavad 30. novembrist 4. detsembrini ärivisiidi Türki.

Visiidi raames plaanitakse külastada Bursa masinatööstuse messi, mis toimub 1.-4. detsembrini. Ootame teie soovet ja ettepanekuid visiidi programmi osas.

Lisainfo ja registreerimine:
MARJU NAAR
Tel: 604 0092
E-post: marju.naar@koda.ee

Annika Metsala
Teenuste osakonna
projektijuht

Ärivoimalused Vahemere lõuna- ja idakalda riikides — Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Maroko, Palestiina, Süüria ja Tuneesia

Kevadel toimus Kaubanduskojas koostöös Eurochambresi ja Invest in Med partneritega seminar, kus tutvustati erinevaid võimalusi ja programme, mis on Euroopa Komisjoni toel loodud selleks, et edendada Euroopa ja Vahemere lõuna- ja idakalda riikide ettevõtete vahelist suhtlemist ja koostööd.

Vahemere lõuna- ja idakalda riikide elanikkond on kiiresti kasvamas. Aastaks 2030 prognoositakse elanikkonna kasvu 90 miljoni inimese võrra. See tähendab, et juurde on vaja luua nii töökohti kui ka arendada infrastruktuuri. Selleks on eri riikides väga erinevad võimalused. Seminaril rääkis riikidevahelistest suhetest lähemalt Jüri Kahn Välisministeeriumi esindajana ning oma praktilist kogemust jagasid teiste huvilistega Toomas Pallo (ELLE) ja Jüri Käosaar (Krimelte). Marta Vojtova (Eurochambres), Samir Abdelkrim ja Pierre Henry (ANIMA Investment Network) tutvustasid Invest in Med programmi, mille põhirõhk on sellistel riikidel nagu Alžeeria, Egiptus, Iisrael, Jordaania, Liibanon, Maroko, Palestiina, Süüria ja Tuneesia. Programmi raames on välja arendatud mitmeid kasulikke internetipõhiseid töövahendeid, millele on igal huvilisel tasuta ligipääs. Näiteid toodi nii käsitöö- kui ka

turismiettevõtete, aga ka paljude teiste sektorite ettevõtete kohta, millel on õnnestunud oma tegevust tänu nimetatud programmile laiendada. Kodulehed on inglise ja prantsuse keeles. Allpool on toodud lühike kokkuvõtte nende kohta.

■ AGENDA MED

(www.animaweb.org/en/) – internetipõhine tasuta töövahend, kuhu ettevõtjad saavad lisada infot oma tegemiste kohta – peamiselt messide, messidel osalemise, konverentside jmt kohta. Kui otsite äriforumit, kontaktkohtumiste või sektoripõhist üritust mõnes ülalnimetatud riigis, tasuks kindlasti sellest andmebaasist infot otsida.

■ MIPO

(www.animaweb.org/en/) – väga kasulik andmebaas, kus leidub sektorialalüüse riikide omavalitselises võrdluses koos statistiliste näitajate või prioriteetide kirjeldusega. Samuti saab lugeda iga riigi kohta üldisemat kirjeldust – üldnäitajad, ettevõtlus, pangandussüsteem, infrastruktuurid jne. Lugeda saab ka värskemaid majandusuudised inglise ja prantsuse keeles ning infot uemate investeerimisvõimaluste kohta.

■ MEDMAPS

(www.invest-in-med.eu/en/medmaps-68.html) – investeringute ja koostööprojektide kaart koos detailse infoga sektori, investeringute suuruse, investori kohta jne. Samuti pakub see veebileht võimalust tuvastada aktiivsemaid regioone antud piirkonnas sektorite/ investeringute kaupa.

■ LINK IN MED

(www.invest-in-med.eu/en/annuaire-link-inMed-34.html) – internetipõhine kontaktide andmebaas, kust saab otsida riigi või tegevusala järgi kontakte ning sisestada infot ka oma firma ja tegevusala kohta. Saab otsida ka kaubanduskodade, ettevõtlusorganatsioonide jm kontakte. ■

Täpsemalt saab erinevate riikide ja võimaluste kohta lugeda Koja veebilehelt allalaaditavatest infopäeva esitlusmaterjalidest (www.koda.ee/awedwg) ja ka siin artiklis tutvustatud linke kasutades. Lisainformatsiooni Invest in Medi tegevuste kohta leiab aadressilt www.invest-in-med.eu ja 22. septembril 2011 toimuva Euromed Business Summit 2011 kohta aadressilt www.euromedinvest.org.

Marju Männik
Väliskaubanduse
nõunik

Eesti ettevõtjate võimalused ekspordiks Hiina

Tagasisaade 26. mail Tartus BENCH-projekti raames toimunud seminarile „Eesti ettevõtjate võimalused ekspordiks Hiina”

EU co-funded
programme

Seminaril kõneles BENCH-projekti raames Eestis läbiviidud Hiinaga seotud uuringutest Tartu Ülikooli Majandusteaduskonna info- ja kommunikatsioonitehnoloogia ettevõtluse ekspert Uno Puus, Eesti Vabariigi plaanidest Aasia strateegia suhtes Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majanduspoliitika talituse juhataja Raul Allikivi ja Xiaotian Zhang Raatuse International Trade OÜst tutvustas Hiina piirkondade eripärasid. Oma kogemusi seoses Hiinaga jagasid mitmeid delegatsioone sinna viinud Tambet Made International Trade Services OÜst, Erki Lipre Elvior OÜst ning Raul Kets Saarek ASist.

Hiljuti võeti Hiinas vastu uus viie aasta plaan, mis keskendub sisetarbimisele, regionaalsete erinevuste vähendamisele ning energia- ja keskkonnakokkuhoiule.

Hiina 23 provintsi on väga erinevate kultuuriliste ja tarbijakäitumise harjumustega – näiteks vähemalt ühte võõrkeelt rääkivaid hiinlasi on enim Ida-Hiinas, seevastu Loode-Hiinas on võõrkeele rääkijate arv minimaalne. Välismaiste luksuskaupade omajaid on Ida-Hiinas märgatavalt rohkem kui Loode-Hiinas, oma eluga on samuti Ida-Hiina elanikud palju rohkem rahul kui seda on inimesed Loode-Hiinas.

Miks on teatud brandid Hiinas nii populaarsed? Nad keskenduvad erinevatele regioonidele erinevalt, arvestades konkreetse piirkonna omapäraga. Samu tooteid turundatakse erinevates piirkondades erinevaid kanaleid kasutades. See info toote kohta, mis Lääne-Hiina piirkonnas jõuab tarbijani läbi teleklaamide on Shanghai piirkonnas võimalik tarbijani viia hoopiski näiteks sponsoreerides rahvuslikku sporti või toetades heategevust. Heaks näiteks piirkondliku eripäraga arvestamisel on kiirtoitu pakkuv KFC, mis on Hiinas populaarsem kui McDonalds. Seal, kus on McDonalds, sinna tekib alati ka KFC.

- Ära pea ennast väikseks
- Arvesta regionaalsete erinevustega
- Kasuta Hiina inimressusse ja teadmisi
- Austa kohalikku traditsiooni
- Püüa noorem generatsiooni
- Ära mine kohe Shanghaisse
- Ära karda ja ole kannatlik

kuid viimase tooted on Hiina piirkonniti pisut erinevad, McDonalds müüb aga igal pool ühtesid ja samu tooteid.

Heaks näiteks piirkondliku eripäraga arvestamisel on kiirtoitu pakkuv KFC, mis on Hiinas populaarsem kui McDonalds. Seal, kus on McDonalds, sinna tekib alati ka KFC, kuid viimase tooted on Hiina piirkonniti pisut erinevad, McDonalds müüb aga igal pool ühtesid ja samu tooteid.

Hiinas on sotsiaalvõrgustik LinkedIn ettevõtjate seas populaarne ja töötab hästi, samuti on populaarne Skype. Kohapealsete partnerite leidmiseks tasub kasutada erinevaid konsultante, kuid ei maksa ära unustada, et ka ise tuleb aktiivselt otsida. Julgelt tuleks suhtlemisel ära kasutada konverentsid ja messid kontaktide loomiseks, ülikoolid ja professorid (BUPT), riiklikud organisatsioonid, EAS/Finpro. Ideaalis võiksid olla reklaammaterjalid oma toote ja ettevõtte kohta hiina keeles, aga sobivad ka inglise keelsed. Alati tasub kaasa võtta hiinakeelsed materjalid Eesti ja Tallinna kohta, need on väga atraktiivsed ja avaldavad partnerile positiivset muljet.

Ettevõtjate kogemuse põhjal ei ole mõtet Hiinasse pakkuda IT-, telekomi-, tarkvara- ja veebilahendusi, mobiilindusega seonduvaid valdkondi, masinaid, seadmeid, tehnoloogiad ja lihtsalt tarbekaupu. Praegusel ajal huvitavad seda riiki disain, bränditooted, luksuskaubad, ökovaldkonnaga seotud tooted, rahvusvahelised äriteenused, haridus, info ja oskusteave. Näiteks

tootepakendeid eelistatakse ilma hiinakeelsete tekstideta.

Selleks et Hiina turul läbi lüüa, tuleks suunata oma tegevused ja tooted nooremale generatsioonile. E-turundus toimib nendega hästi ning just noorema generatsiooni puhul on *hi-tech* ja *green-life* väga hästi müüvad teemad. „Tagasi traditsioonide juurde“ strateegiad võivad samuti osutada edukateks, näiteks pöördub noorem generatsioon praegu suure huviga tagasi Hiina traditsioonilise meditsiini poole.

Jätkuvalt kõlas läbi erinevate esinejate ettekannetest teada-tuntud tõdemus, et ärisuhtes Hiinaga on vajalik, et kohapeal oleks oma inimene – selliselt on töö sujumine lihtsustatud.

Seminari arutelu käigus öeldi ettevõtjate poolt välja mõte, et kui Jaapanis on Eesti parim visiitkaart Kaido Hõövelson alias Baruto, siis peaks me ka senisest rohkem panustama taoliste n-ö Eesti suur-saadikutele laias maailmas.

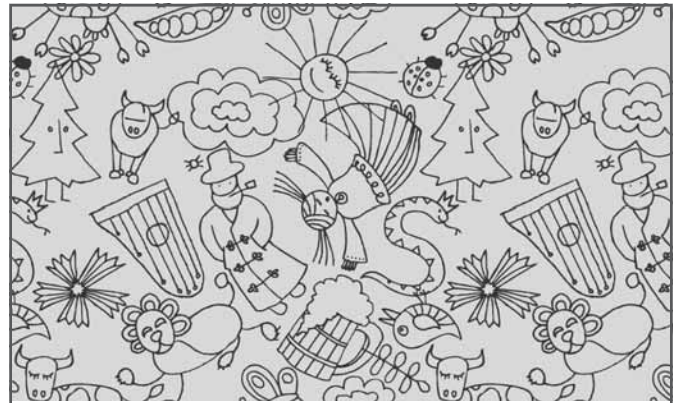
Seminaril kõlama jäänud soovitusel:

- Ära pea ennast väikseks.
- Arvesta regionaalsete erinevustega.
- Kasuta Hiina inimressursse ja teadmisi.
- Austa kohalikku traditsiooni.
- Püüa nooremat generatsiooni.
- Ära mine kohe Shanghaisse.
- Ära karda ja ole kannatlik. **IT**

Lisainfo:

www.benchproject.eu

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi kodulehel on eraldi rubriik Aasia suuna jaoks, mille avaldatakse kõik Aasia programmi koostamisega seotud materjalid www.mkm.ee/aasia.

TeateTants otsib vabatahtlikke

TeateTants otsib oma meeskonda vabatahtlikke, kes oleksid abiks 20.-28. augustil 2011 toimuva TeateTantsu korraldamisel. Teiste sõnadega – otsime rõõmsameelseid ja kohusetundlikke inimesi, kes tahavad suurürituse korraldamisel kaasa lüüa. Eesti Rahvatantsu ja Rahvamuusika Selts korraldab 20.-28. augustini 2011 suuremahulise tantsuprojekti TeateTants 2011, mille käigus läbitakse tantsides 1000 km Eestimaa maanteid. TeateTantsu eesmärgiks on läbida lakkamatult tantsides ja musitseerides 15 maakonda ning ühendada sel moel Eesti rahvas. Kaheksa ööpäeva kestva ürituse elu korraldavad kolm meeskonda, kes tegutsevad 12-tunniste vahetuste kaupa. Kui tahad kaheksaks päevaks väljuda oma tavapärasest rutiinist ja piiluda avarasse tantsu- ja muusikamaailma, siis on see hea võimalus sinule!

Otsime appi inimesi, kes aitaksid:

- info jagamisel osalejatele ning meeskonnale ehk oleksid abiks info valdkonnas,
- tantsukolonna korraldamisel ehk oleksid abiks osalejate suunamisel,
- järeleliikluse korraldamisel ehk oleksid abiks nendele inimestele, kes on juba oma tantsulõigu ära tantsinud.

Partnerid, kes TeateTantsule öla alla panevad:

Kui tunned soovi kaasa lüüa, siis anna melle sellest teada aadressil teatetants@errs.ee • Lisainfo telefonil 5649 6102

TeateTants on osa Euroopa Kultuuripealinn Tallinn 2011 projektist.

Ühtlasi kutsume Sind ja Sinu toredat kollektiivi üritusel kaasa tantsima. Ühine üritus tõstab alati meeskonnavaimu. Ka Sinu ettevõtel on võimalus positiivselt meelde jääda!

www.teatetants.ee

Me ei tohi võrastelt ikka ja lõpmatuseni osta, meie ostujõud kuivab ju kokku, me peame ise saadusi tegema.

(KTK Teataja juhtkiri 1930 nr 8)

Juba möödunud sajandi 30ndatel aastatel rõhutas Koda, et kodumaa tööstust tuleb turgutada seemisi ressursse kasutades, ohutades ühtlasi rahvast rohkem ostma kohalike kaupu ning kasutama kohalike ettevõtete poolt pakutavaid teenuseid. Korraldati „Eesti nädalat“ ja „Eesti päevi“, kus tutvustati ja propageeriti Eesti tooteid.

1997. aasta sügisel algatas Eesti Kaubandus-Tööstuskoda koostöös Majandusministeeriumi, teiste ettevõtlusorganisatsioonide ja erialaliitudega Eesti kaupade, nii toodete kui teenuste tarbimise suurendamiseks kampaania „Head Eesti Asjad“. Loodi tugev Eesti tooteid eristav kaubamärk, mida tarbijatele turunduskampaania käigus tutvustati. Kampaaniaga suudeti oluliselt suurendada tarbijate teadlikkust kodumaise kauba kvaliteetsusest ja selle tarbimise positiivsetest külgedest ning suunata otsustamisel eelistama kohalikku toodangut.

Kaubanduskojal on hea meel tutvustada algatust Eesti Oma – eesti toodete pesa veebis. Eesti Oma on keskkond, kust leiab ainult Eestis toodetud kaupu. Võib kindel olla, et need tooted on toodetud Eestis ning nende ostmisel antakse tööd Eestimaa inimesele. Iga toote juurest leiab inimeste arvu, kellele seda toodet ostes tööd antakse.

Piret Salmistu
Turundusdirektor

Eesti Oma — eestioma.ee

Eestis elades tahame, et meie riigil läheks hästi. Teame ka seda, et oma riiki saame toetada ja Eesti inimesele tööd anda eestimaist eelistades.

Andrus Kaalep
Eestioma.ee
tegevjuht

Toidukaupade puhul enamasti püüamegi seda teha. Kui aga hakata süüvima kaupade tausta, siis tuleb tõdeda, et polegi nii lihtne leida üles Eestis toodetud kaupu. Poes on sageli raske teha vahet Eestis ja mujal toodetud kaupade vahel, sest tihti toodetakse rahvussümbolitega ja Eesti toote nime all turundatud kaupa hoopis mujal. Suured jaeketid eelistavad püsivama tarnega ja suuri koguseid pakkuvaid välismaa suurtootjaid ja nii polegi teatud kaubagruppide puhul võimalik soetada eestimaist kaupa. Kuidas siis eelistada eestimaist?

Oleme loonud keskkonna, kuhu koondada ainult Eestis toodetud kaubad, et ühelt poolt selgelt eristada kauplustes need teistest välismaal toodetud kaupadest ja teiselt poolt anda eestlastele võimalus soetada ilusaid, ägedaid ja

uuenduslikke Eesti kaupu, andes nii tööd Eesti oma inimestele. Eestis on nii palju asju, mille üle saame uhked olla, ja patt oleks ilusaid asju varjata. Eesti Oma on keskkond, kust leiab ainult Eestis toodetud kaupu. Need on kaubad, mis on toodetud või neile antud oluline lisaväärtus Eestis ning nende kaupade tootmisel on kasutatud Eestimaa inimeste oskusi ja teadmisi. Kui toode on kujundatud Eestis, aga toodetud mujal, siis ei ole tegemist Eesti Oma tootega. Siit keskkonnast ei leia te näiteks Hiinas toodetud eesti rahvustriga ketse ega Eesti kirjadega T-särke. Selliseid tooteid meie ei müü.

Eesti toojad on leidnud rahvusvahelisel turul tunnustamist. See tähendab, et suudame toota kvaliteetselt ning oleme konkurentsivõimelised laias maailmas. Paljud meie välismaa sõbrad küsivad Ees-

tima tooteid ja seetõttu laieneb Eesti Oma keskkond ka rahvusvahelistele turgudele. Hetkel tegeleme aktiivselt ingliskeelse lehekülje loomisega ning plaanime välja tulla just väljaspoole suunatud internetiturundusplaani. Eestimaal toodetakse palju ilusaid ja kvaliteetseid asju, mis on esiletõstmist väärt. Teame ka seda, et vahel on Eestis raske konkureerida suurte välismaiste tootjatega. See keskkond on Sulle, Eestimaa tootja. Oluline on, et Sinu toode on toodetud Eestis ja läbi selle on antud Eestimaa inimesele tööd. Kui soovid oma tooteid eestioma.ee keskkonda üles panna, saada enda ja oma toodete kohta lühike tutvustus ning lisa pildid. Saada meile e-kiri aadressil andrus.kaalep@eestioma.ee või helista 5069073, lepime kokku müügitingimused ning pakume koos Eestimaa inimestele Sinu tooteid.

Liikmelt liikmele

Teil on võimalus leida koostööpartnereid ning uusi kliente teiste Kaubanduskoja liikmete hulgast. Koostöösoov või soodupakkumine peab sisaldama: sooduspakkumist/koostöösoovi, tegevusvaldkonda, firma nime, kontaktandmeid, aadressi, telefoninumbrit, e-postiaadressi, kontaktisiku andmeid ning pakkumise kehtivusaega. Sooduspakkumise tingimuseks on selle kehtimine kõigile liikmetele.

Lisainfo: KAIDI TALSEN • Tel: 604 0085 • E-post: kaidi@koda.ee

Megaram OÜ

Pakume raamatupidamis- ja finantsnõustamisteenuseid. Meie klientideks on erineva suuruse ja tegevusvaldkonnaga äriühingud ning mitmed kolmanda sektori organisatsioonid. Töökeeled eesti ja vene. Kui Teie ettevõtte vajab raamatupidajat 1-3 tööpäeva nädalas või on pakkuda ühekordset allhanketööd palume meiega ühendust võtta.

Lisainfo: T. Metsalu, raamatupidamisteenuste projektijuht
E-post: raamatupidajad@megaram.ee • Tel: 508 2193

Aerogistica OÜ

Aerogistica põhiteenused on kaubavedu reisi- ja kaubalennukitega ning merevedu üle maailma. Lisateenustena pakume tollivormistust, kaupade hoiustamist, ladustamist, kullervedu jm – pakume oma klientidele täispaketti veolahendustest, olgu tegemist impordi, ekspordi või transiidiga. Peamised veosuunad on Kaug- ja Lähis-Ida ning Põhja-Ameerika. Käsitleme nii väikepakke ja ka konteineristesse laetud suuri kaubapartiisid.

Lisainfo: Meelis Koitmäe, juhataja • www.aerogistica.com
E-post: meelis@aerogistica.com • Tel: 682 5890 • Skype: aerogistica

Projektiexpert OÜ

Fondide baas *toetused.projektid.ee* analüüsib tasuta teenusena paari sekundiga, millised toetused teile sobivad (näiteks: starditoetus, kasvu- toetus, ekspordi arendamine vms). Huvi korral selgitame välja teie idee täieliku sobivuse (tasuta) ning aitame projektidokumentatsiooni koostada. Koja liikmetele 10% soodustust.

Lisainfo: E-post: info@projektid.ee • 626 3236 • www.projektid.ee

Printstone

Printstone disaini- ja trükistuudio valmistab Eesti kunstnike ja fotograafide töödega kaunistatud sisekujundustooteid: köögi tagaseinad, tapeedid, rulookardinad, pildid seintele. Esindame järgmisi autoreid: Eduard Wiiralt, Epp Maria Kokamägi, Anni Varm, Navitrolla, Alari Kivisaar jpt. Samuti on meil välja töötatud sarjad lastetubadesse „Värvi ise!“, modernsed mustrid „Ruudumaania“ ning Eesti rahvuslike seeliku- ja tikandimustritega „ETNO“. Lisainformatsiooni ja näidistega saab tutvuda kodulehelt www.printstone.ee. Eesti Kaubandus-Tööstuskoja liikmetele on kõik meie poolt pakutavad sisekujundusetooteid -15% (välja arvatud autoritasud jt kolmandate osapoolte tasud).

Lisainfo: PRINTSTONE OÜ • kaubamärk UNIQUE Home Art
Kopli 25, 10412 Tallinn • www.printstone.ee
Tel: 657 2674 • E-post: shop@printstone.ee

Riigihanketeated

LIIBANON

- Hange kahe identse elektrijaama operaatori leidmiseks. Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 25. juuni 2011. **Kood 4245**

GRUUSIA

- Eelteade ehitusteenuste osutamiseks ja territooriumi sihtotstarbeliselt rendile andmiseks Gruusias, Tbilisis. Pakkumise avaldamise tähtaeg 01.09.2011. [kirjeldus orginaalkeeles: *long-term lease on the construction and the exploitation of the 1,315.70 m² construction area and 5,920.65 m³ (at the cross-road of Avlabari and Isani) of building capacity of the multi profile market consisting of trading booths of temporary status*]. **Kood 4247**

SOOME

Meditsiin

- Kahe hambaarsti raviüksuse ostmine (2tk). Tähtaeg pakkumiste esitamiseks 21.06.2011. **Kood 4248**

Ehitus ja sisustus

- Kahe professionaalse keeleõppestudio rajamine koos seonduva tehnikaga (ilma toolideta). Tähtaeg 22.06.2011. **Kood 4249**
- Kalatööstusüksuse ehitamine (ulatuse originaalviide: 100 k-m²). Tähtaeg 20.06.2011. **Kood 4250**
- Lasteaia lahtise mööbli hange (4-rühmaline). Tähtaeg 23.06.2011. **Kood 4251**
- Hangitakse lasteaia kapp-voodeid. Tähtaeg 20.06.2011. **Kood 4252**
- Ostetakse ehitusvaldkonna tooteid (värve, seinaplaate, segusid jms). (Originaalkeeles: *maalit,*

tasoitteet, kaakelit, laatoitustuoteet, lattiapäällysteet ja seinäpäällysteet.) Tähtaeg on 30.06.2011. **Kood 4253**

Konsultatsioon ja arendusteenus

- Soome välisministeerium hantib konsultatsiooni- ja arendustegevuse teenuseid taastuva energia valdkonnas, seoses arenguabi osutamisega Laoses (*Consultancy Services for Planning Mission for Laos Renewable Energy Strategy, Implementation Phase. Finland Supports Lao PDR Renewable Energy: Strategy Development and Capacity Building project*). Tähtaeg 01.07.2011. **Kood 4254**

Erinevate toodete tarned:

- toiduained, tehnoloogia, kaitsejalanõud, majapidamispaaber
- Pehmele pabertoodete hange. Tähtaeg 12.07.2011. **Kood 4255**
  - Kriminaalpolitsei uurimisautode sisustuse hange (Poliisriik osustuse autojen sisustus ja varustelu). Tähtaeg 02.08.2011. **Kood 4256**
  - Kooritud toidukartuli hange. Tähtaeg 27.06.2011. **Kood 4257**
  - Kaitsejalanõude hange. Teade avaldatud 06.06.2011. **Kood 4258**

EESTI

Erinevate asjade tarned:

- vormisärgid, sülearvutid, kardinad, traktor, mööbel
- Mööbli ostmine. Tähtaeg 20.06.2011. **Kood 4259**
  - Ratastraktori soetamine. Tähtaeg 21.06.2011. **Kood 4260**
  - Sülearvutite liisimine raamlepinguga. Tähtaeg 14.07.2011. **Kood 4261**
  - Kardinat ost. Tähtaeg 11.07.2011. **Kood 4262**
  - Vormisärgide ostmine. Tähtaeg 12.07.2011. **Kood 4263**

Teenuste hankimine:

uurimistöö/seened,
koristus/haljastusteenus,
ehitustöö, trükkimisteenus

- Ehitustöö hange seoses kiirabi-
jaama uusehitusega Lõuna-
Eestis. Tähtaeg 27.06.2011.
Kood 4265
- Eesti Kunstimuuseumi pisitrükis-
te trükkimine (2011-2012). Täht-
aeg 21.06.2011. **Kood 4266**
- Seentekaitse tegevuskavade
koostamise tellimine. Tähtaeg
30.06.2011. **Kood 4267**
- Õppeasutusele koristus-, haljas-
tus- ja hooldusteenuse ostmine.
Tähtaeg 27.07.2011. **Kood 4268**

NATO

- Tehnoloogiapõhiste koolituspro-
grammi arendusteenuste hange
NATO õppemoodulite arenda-
miseks (originaalteade: *develop
simulation to support NATO op-
erations, exercises and training
supporting air, land and maritime
forces. During the virtual worlds
investigation, NEXUS from Engi-
neering and Computer Simula-
tions was used as the platform
and considerable content was
built. It is expected that this con-
tent will be reused in this devel-
opment*). Tähtaeg osalustaat-
luste esitamiseks 29.06.2011
(pakkumiste tähtaeg eelkvalifit-
seerimise voo-rust valitud osale-
jatele 10.08. 2011). **Kood 4246**

Täpsem info:
LEA AASAMAA

Tel: 604 0090 • E-post: lea@koda.ee

Koostööpakkumised

- Rootsi sisekujundusfirma otsib
köögikapiuste tootjaid, kes suu-
davad valmistada väiksemaid
partiisid värvitud ja/või vineerist
kapiuks ja kappide esipaneele,
mis sobituksid IKEAst pärit
köögimööbli värskendamiseks.
Kood 2011-05-26-013
- Läti väljalaske ventilaatorite, pli-
di õhupuhastite jm tootja ja
hulgimüüja otsib edasimüüjat.
Kood 2011-05-27-025
- Bulgaaria seebi, pesuvahendite
ja SPA-toodete valmistaja otsib
edasimüüjaid.
Kood 2011-05-27-023
- Horvaatia beebide ja väikelaste
alusriiete, naiste ja meeste öö-
riiete tootja otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-05-27-008
- Läti puidust majade ja puidust
originaaldisainiga triikimislaui-
dade tootja otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-05-27-007
- Läti kvaliteetse naistepesu toot-
ja otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-05-27-003
- Inglise kemikaalide hulgimüüja
(täpsemalt vähelevinud vask-
toodete nagu vaskoksiid, vase-
pulber jm) otsib edasimüüjaid
ja pakub end edasimüüjaks
teistele vasktoodetega varusta-
jatele.
Kood 2011-05-26-036
- Taani tööstuslike plastpakendite
vahendaja ja tootja otsib kon-
takti erinevast materjalist (v.a
puidust) tööstuslike pakendite
tootjatega, et vahendada nen-
de tooteid Skandinaavias.
Kood 2011-05-25-038
- Poola saunakabiinide, integree-
ritud saunade ja puidust sauna
lisatoodete valmistaja otsib
edasimüüjat.
Kood 2011-05-24-028
- Poola puidust lastemööbli toot-
ja otsib esindajat ja alltöövõtu
võimalusi.
Kood 2011-05-23-007
- Iisraeli kasutajasõbralike inno-
vaatiliste parkimise ja trans-
pordisektori jaoks loodud
biomeetriliste lahenduste aren-
daja otsib edasimüüjat ja koos-
töövõimalusi.
Kood 2011-05-16-014
- Hispaania tehnilise mööbli ja
labori varustuse tootja ja hulgi-
müüja otsib oma toodetele
edasimüüjaid teistel turgudel
ning pakub end lähedaste too-
detele edasimüüjaks Hispaa-
nias.
Kood 2011-04-27-056
- Itaalia vorstikeste ja kuivatatud
liha tootja otsib edasimüüjaid.
Kood 2011-05-11-015
- Taani ettevõtte, mis tegutseb in-
teraktiivse disaini ja insenerla-
hendustega ning pakub või-
malust muuta õppetöö, muuse-
umikülustus jne ehedaks ela-
museks, otsib edasimüüjaid ja
partnereid.
Kood 2011-03-24-033
- Prantsuse saeveski ja puidukui-
vati otsib ostjat firmale (firmas
töötab kümme oskustöölist).
Kood 2011-04-28-050
- Saksa firma, mis on loonud
rahvusvahelise kirjastajatele
mõeldud internetipõhise and-
mebaasi, otsib koostööd väi-
keste ja keskmise suurusega
kirjastajatega.
Kood 2011-04-14-012
- Bulgaaria firma, millel on kinnis-
vara ning kõik vajalikud doku-
mendid, otsib partnerit, kelle
finantseerimisel ehitada ühiset-
tevõtmisena väiksem hüdro-
elektrijaam (500 KW).
Kood 2011-06-02-021
- Taani ettevõtte, mis rajab Kree-
kasse, Küprosele ja Islandile in-
tegreeritud jäätmeäritluslahen-
dused (inglise keeles: *integra-
ted waste and waste manage-
ment solution*), otsib projektiks
koostööpartnereid ja varusta-
jaid (inseneribürood, peatöö-
võtjad või tootjad seoses
tahkete jäätmete, heitvee jmt).
Küsi valdkonna kirjelduste täp-
semat loetelu Kojast.
Kood 2011-06-06-001.1

Koostööpakkumiste põhjalikumad
kirjeldused nüüd nähtavad
Koja kodulehel <http://www.koda.ee>
[/koostoopakkumised](http://www.koda.ee/koostoopakkumised).

Täpsem info:

ANNIKA METSALA

Tel: 604 0091

E-post: annika.metsala@koda.ee

Harjumaa ja Tallinn

ALSIFOR OÜ	www.alsifor.ee	5805 4485	Üldehitustööd. PVC akende müük ja paigaldus.
ALS-SHIPPING OÜ	www.als-shipping.ee	602 7544	Rahvusvaheliste kaubavedude korraldamine merel, maanteel, raudteel ja õhus. Ekspedeerimine.
BALTIC INDEPENDENT GROUP OÜ	www.balticdependent.ee	5783 5474	Finantsnõustamine ja õigusabi.
BALTIC RAIL AS	www.balticrail.com	525 0287	Kauba raudteevedu.
ELPASSO OÜ		565 1425	Kalatoodete eksport-import. Remonttööd.
ESIMUS OÜ	www.esimus.ee	5625 0000	Tööpinkide hulgimüük.
ESTOSTEEL GROUP OÜ	www.estosteelgroup.com	609 2340	Keemiatoodete müük.
FAGEL INDUSTRIAL OÜ	www.fagel.ee	656 5390	Piirdeaedade, väravate, läbipääsusüsteemide müük, paigaldus ja hooldus.
HARJU ARHITEKTUURIBÜROO OÜ	www.oyhab.ee	517 4882	Arhitektuurne projekteerimine (elamute projektid, rekonstrueerimisprojektid, detailplaneerimine).
IMEASI OÜ	www.imeasi.eu	5625 6913	Pneumaatiliste tööriistade müük ja remont. Raudtee ehituse projektjuhtimine.
KLIP MARINE SHIPMANAGEMENT OÜ	www.klipmarine.eu	681 3001	Laevade ja paatide remont ja hooldus. Sadamate tööga seotud tegevused.
MYTIME OÜ	www.mytime.fi	5814 7833	Reklaamessibokside tootmine, paigaldus, mahavõtmine. Kaupluste sisustuste tootmine. Ajutine reklaammööbel ja väljapanekud.
PARSUM PARTNERS OÜ	www.parsumpartners.ee	646 1211	Valuuta konverteerimisteenus osutamise ja sularahaoperatsioonide osutamine.
QLS AS	www.texacobaltic.eu	658 0500	Määrdeainete hulgimüük.
RHV KINNISVARA OÜ	www.rhv.ee	552 5500	Kinnisvara vahendus ja arendus.
TAD LOGISTICS OÜ	www.tadlogistics.ee	672 0108	Voodikonstruktsioonide, mootorvoodite, madratsite, kattedmadratsite, voodiotsade tootmine, tööstuskaupade müük.
TECH AUTOMATION OÜ	www.tech.ee	609 9242	Masinate ja seadmete remont. Tööstuslike seadmete ja masinate paigaldus. Tööstusseadmete projekteerimine ja valmistamine, tööstusautomaatika lahendused.

Ida-Virumaa

FINNHUS INSTALLATION OÜ	www.finnhus.eu	336 2899	Palkmajade ja karkassmajade ehitus, müük, paigaldus. Ehituslikud konsultatsioonid. Ehitusjuhtimine.
SILVERCASH OÜ	www.silvercash.ee	5333 9188	Höbe- ja kuldmüntide internetikaubandus.

Järvamaa

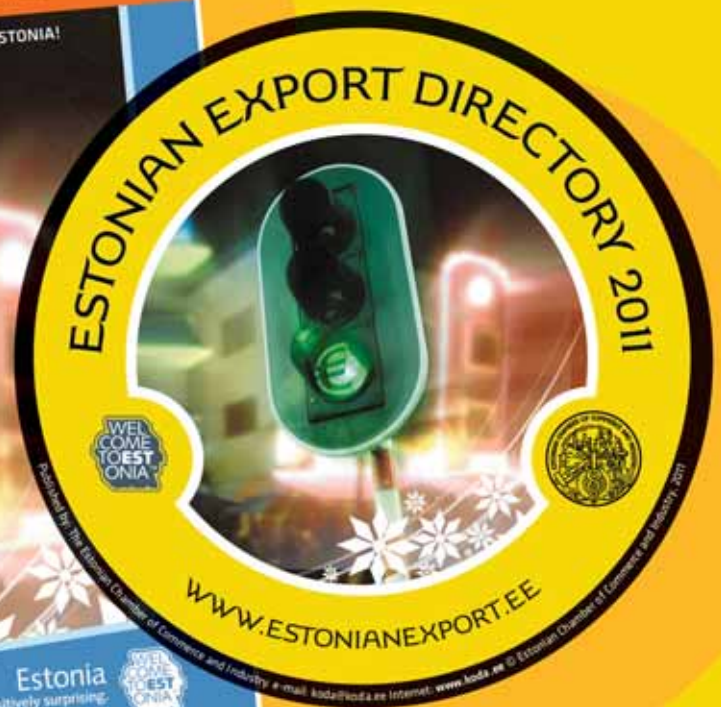
FARMO SM AS	www.farmosm.ee	517 5435	Freesprussmajade tootmine, metsamaterjali varumine ja müük. Eestisisene transport, metallitööd ja ehitustööd.
-------------	----------------	----------	---

Lääne-Virumaa

PRO NORDLINK OÜ		529 1938	Kaubavedu maanteel. Enda või renditud kinnisvara üürile andmine ja käitus.
TIMBERTEHNIK OÜ	www.timbertehnik.ee	508 3989	Puidu termotöötus: seadmed, varuosad, paigaldus, koostamine. Hakke- ja pelletikattlad: seadmed, varuosad, paigaldus.

Raplamaa

RAPLA METALL OÜ	www.raplametall.ee	486 8244	Teraskatelde LUK-35, tahkekütte põletite ja pakendipresside tootmine, müük ja paigaldus. Metallitööd.
-----------------	--------------------	----------	---

„ESTONIAN EXPORT DIRECTORY” ilmus juba kuueteistkümnendat korda

See praktiline töövahend sisaldab ligi tuhande Eesti ettevõtte andmeid, kes soovivad oma kaupu ja teenuseid välisurgudele viia ja mujalt maailmast partnereid leida. Mahukas väljaanne tutvustab Eestit mujal maailmas, sest lisaks ettevõtete kataloogile sisaldab see ka üldinfot Eesti majanduse kohta, statistikat ning huvitavat ja kasulikku materjali neile, kes soovivad Eestis ettevõtlust alustada. Kogu see teave on raamatus inglise, saksa ja prantsuse keeles.

*Küsi tasuta raamatut ja CD-d Eesti Kaubandus-Tööstuskojast
telefonil 604 0060 või e-postiaadressil koda@koda.ee*

Väljaanne on saadaval ka CD-l ning veebiaadressil: www.estonianexport.ee
Koostööpartner Ekspres Hotline AS • Tel: 626 6910
Lisainfo väljaande kohta: Piret Salmistu • Tel: 604 0060 • E-post: piret@koda.ee

EESTI KAUBANDUS-TÖÖSTUSKODA

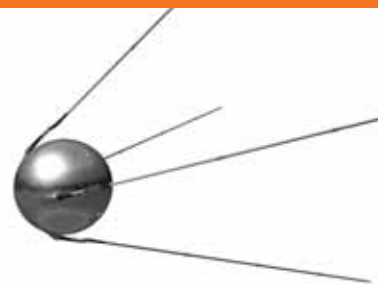
KUTSUB TEID 27. AUGUSTIL ÄRIHOOAJA 2011/2012 AVAMISELE

TELLISKIVI LOOMELINNAKUS

Kalinini tehas oli üle Nõukogude Liidu teada-tuntud elektromehaanika tööstuskompleks, mille keerulised leiutised olid kuulujuttude järgi jõudnud isegi Liidu kuulsale kosmosesatelliidile Sputnik.

Järgnevate aastate eesmärk on arendada Telliskivi kompleksist ise-toimiv loominguine keskkond, kus väärtustatakse loomemajanduse sektori ettevõtlust, teadlikult edendatakse Telliskivi asukate vahelist koostööd ning pakutakse laiahaardelist sündmuste spektrit nii Telliskivi asukale kui väljaspoolt tulevatele inimesele.

Käesolevaga kutsumegi kõiki Kaubanduskoja liikmeid uudistama, kuhu on oma arengus Telliskivi Loomelinnak jõudnud, kes seal pesitsevad ja millega tegeletakse.

Päevakavas on mitmed erinevad *workshopid*, meelelahutust nii suurtele kui väiksematele. Plaanis on avada ka liikmetevaheline nõ kirbuturg, kus oma kaupu ja tooteid võivad head Koja liikmed üksteisele siis sõbrahindadega pakkuda. Tulge koos perega ja veedame üheskoos mõnusa augustikuise

pühapäeva, vestame juttu, vahetame värsked muljed suvest ning vaatame otsa uuele ärihooajale 2012.

Kauplemise soovist palume teada anda e-posti teel: annika@koda.ee või telefonil 604 0094 • Annika Eesmaa

Fotod: Alvo Kallas

KOHTUMISENI!

Ärihooaeg 2011/2012 avamise toetajad:

SILBERAUTO

estravel

dermoshop

DISAINIKORP